

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО - АЙТОС

Разработен през 2007 г от :

**WWF -Световен фонд за дивата природа,
Дунавско Карпатска Програма България**

Актуализиран 2011 г във връзка с ЛУП 2010 г

Актуализиран 2016-2018 г –съгл. Национален стандарт за устойчиво управление на гори в България и Практическо ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България актуализирана версия, октомври 2016 г. изготвено с активното съдействие на ProForest в рамките на сътрудничеството между WWF и ИКЕА в областта на горите от екип на ТП „ДГС-Айтос”

Актуализиран през 2021 г във връзка с утвърден ГСП 2020 г със Заповед №127/18.02.2021г

ТП „ДГС-Айтос”

Настоящото проучване е извършено основно през есента на 2007 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на Държавно горско стопанство Айтос в изпълнение на Принцип 9 на схемата на FSC за горска сертификация. Инвентаризацията и проучванията са актуализирани след приключването на лесоустройствената ревизия през 2010 г. и съгласно указанията на “Ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на ГВКС в България” от 2016 г.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейните критични функции и консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоките за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящият документ, екипът се е ръководил основно от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Всяка от дефинициите е адаптирана за всички земи и гори от горския фонд на територията на ДГС Айтос.

Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разработени конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на стопанството.

По време на предварителните проучвания бяха проведени срещи с ръководството на ДГС Айтос и основните заинтересовани лица, имащи пряко отношение към горско-стопанските дейности. Извършено бе обучение на част от ръководството на ДГС по прилагане на методиката за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност и горска сертификация.

I. ИСТОРИЯ И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА СТОПАНСТВОТО

Първият документ свързан с владението и управлението на гори датира от 1891 г. и представлява протокол № 102/13.10.1891 г., с който е „определено“ горовладеенето на с.Надър, но старши горски стражар в Айтос е имало още през 1890 г.

Други протоколи от периода 1891-1910 г. свидетелстват за инвентаризацията (обхождането и намирането) на горските територии на различни землища. Тези протоколи са обнародвани в ДВ 235/1910 г.

През 1904 г. заедно с още 39 лесничейства е образувано Айтоското лесничейство, като административна единица и юридическо лице.

В периода 1936 -1952 година са образувани : Ревирно лесничейство в с. Дъскотна (1936 г.), в с. Добромир (1944 г.) и с. Люляково (1947 г.), които са претърпели редица административни промени и обединения.

В обединения си вид и структура Айтоско горско стопанство съществува от 1952 г. През 1960 г. към него преминава и Дъскотненското ДПП, което експлоатира горите до момента и така стопанството поема всички функции по управление, стопанисване, ползване и възобновяване на горите на територията на Айтоска околия.

Развива се значителна лесокulturна дейност. За целта на залесяването е разкрит и Горски разсадник „Извора“ на площ от 234 дка. През 2013 г. неговата площ е намалена на 186 дка, поради промени в характера на ползването на част от площите.

През периода 1970 – 1990 г. освен основната си дейност стопанството е развивало и странична дейност :

Поддържани и обработвани като селскостопански площи са 2000 дка обработваема земя

Отглеждани са 1300 овце.

Не на последно място се извършва и добива на билки, гъби, плодове, новогодишни елхи, възглицарство, паша на животни и др. наричани тогава странични продукти.

Име и местонахождение на държавното горско стопанство

Държавно горско стопанство "Айтос" носи името на град Айтос, където се намира седалището му. На север от него се намират: ДГС "Смядово" и "Цонево" и ДЛС "Шерба", на запад граничи с ДГС "Карнобат", на юг през земеделски земи - с ДГС "Бургас" и на изток - с ДЛС "Несебър".

В административно отношение Държавното горско стопанство "Айтос" се числи към Регионална дирекция по горите гр. Бургас. От 2008 г. ДЛ Айтос е пререгистрирано като ДГС Айтос с право на стопанска дейност. От 2011 г. е териториално поделение на Югоизточно държавно предприятие – Сливен.

През територията на стопанството преминават **магистралата София-Бургас, и шосето Айтос-Провадия.**

От 16.02.2008 г. стопанството е FSC сертифицирано, като е възприело нови практики и принципи за отговорно стопанисване на горите. Лицензионен код: FSC-CO21547.

Географско положение, релеф и хидрография

Територията на Държавно горско стопанство "Айтос" се намира в Бургаска област и обхваща изцяло две общини със съответните землища в тях, а именно-Община гр. Айтос и Община с. Руен.

Държавно горско стопанство "Айтос" се намира между 42°38' и 42°59' северна ширина и 27°08' и 24°31' източна дължина по Гринуич.

Територията му се намира в Източна Стара планина и отчасти в района на Задбалканските полета. Горите и горските площи са разположени по склоновете на Карнобатско-Айтоската, Котленско-Върбишката и Еминско-Камчийската планини и само малка част от тях – в Айтоско поле. Държавното лесничество има неправилна форма с дължина от север на юг около 37.5 км и ширина от изток на запад около 48.8 км.

В морфографско отношение, релефът в района на лесничейството обхваща източната част на младите Старопланински нагъвания и малка част от Централно-средногорската морфоструктура (Айтоското поле).

Силно нагъваният терен в района на Държавно горско стопанството "Айтос" е позволил да се образува сравнително гъста хидрографската мрежа – от 0.5 до 2 км на 1 кв. км площ. Всичките водни течения на територията на стопанството се вливат в Черно море, като най-големите и важни от тях са река Луда Камчия и Шиваровска река.

Климатични условия

Според класификационната схема на Събев и Станев "Климатични райони на България и техният климат" - 1963 г. , територията на Държавно горско стопанство "Айтос" се намира в Европейско-континенталната климатична област - Преходно-континенталната климатична подобласт и обхваща два климатични района, а именно:

- Климатичен район на Източна Средна България
- Задбалкански нископланински климатичен район

Почви и ерозия

Сравнително еднообразният петрографският състав определя и ограничените възможности за развитие на много различни почвени типове в района на Държавно горско стопанство "Айтос". Тук се срещат три основни почвени типа - канелени горски почви, чернозем-сморници и наносни почви. На по-голяма част от територията на Държавно горско стопанство "Айтос" не се наблюдават масово активни ерозионни процеси, въпреки стръмния терен и лесноразрушимите скали. Това се дължи главно на залесителната дейност в стопанството – с противоерозионна цел и за възстановяване на невъзобновените след сеч терени са залесени 7410.2 ха борови и акациеви култури. От ерозия са обхванати едва 14 % от територията.

ВКС 1. Разнообразие от видове.

Концентрации на биологично разнообразие вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове, с глобално, регионално или национално значение

Тази ВКС е свързана с оценка на управлението на горите на територията на ДГС Айтос във връзка с опазването на различни елементи на биологичното разнообразие. Тук се оценява, както въздействието върху определени видове с природозащитна стойност, така и върху техните местообитания.

За България в ръководството са определени следните компоненти:

- Защитени територии;
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове;
- Критични концентрации на видове.

На територията на ДГС Айтос е установено наличието и на трите консервационни стойности.

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

- 1. Земи и гори от горските територии (ЗГГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;**
- 2. ЗГГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с планове за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);**
- 3. ЗГГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;**
- 4. ЗГГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).**

На територията на ДГС Айтос има обявени девет защитени територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. Две от тези територии са обявени като защитени местности (ЗМ), а шест са обявени за природна забележителност (ПЗ) по смисъла на Закона за защитените територии. В границите на ДГС Айтос попада и поддържан резерват Калфата, които площно се включват в територията на държавното лесничество с 8,5 ха, но е управляван от регионалните структури на Министерство на околната среда и водите.

Със заповед на Министъра от ЗАПОВЕД № РД-513 от 12 юли 2007 г., буферната зона на поддържания резерват е прекатегоризирана в защитена местност "Дъбовете"

Подробни данни за защитените територии в ДГС Айтос са посочени в Таблица 1 по-долу, като буферната зона е посочена със статут на защитена местност.

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа на територията на страната, към ВКС1.1. т.4 има идентифицирани защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие. Към момента за територията на ДГС Айтос са определени 6 защитени зони.

BG0000119	Трите братя	331,7 ха	за хабитати
BG0000133	Камчийска и Еминска планина.	10329,1 ха	за хабитати
BG0000137	Река Долна Луда Камчия	785,8 ха	за хабитати
BG0000151	Айтоска планина	1420,5 ха	за хабитати
BG0000393	Екокоридор Камчия-Емине	6337,0 ха	за хабитати
		19204,1 ха	
BG0002044	Камчийска планина	10384,5 ха	за птиците

Част от тях попадат в ГТДС както следва

BG0000119	Грите братя	318,3 ха	за хабитати
BG0000133	Камчийска и Еминска планина.	9716,8ха	за хабитати
BG0000137	Река Долна Луда Камчия	719,8 ха	за хабитати
BG0000151	Айтоска планина	1108,1 ха	за хабитати
BG0000393	Екокоридор Камчия-Емине	6128,6 ха	за хабитати
		17991,3 ха	
BG0002044	Камчийска планина	9756,1 ха	за птиците

Поетите ангажименти на Република България по изпълнението на Директива 92/43 и съгласно прякото ѝ действие, посочените по-горе защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на проекто-защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за превенция и поддържане на благоприятен консервационен статус на видове и местообитания. Това се извършва по смисъла на Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, в сила от 11.09.2007 г., приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г.

Защитени местности и Природни забележителности попадащи в горските територии държавна собственост с обща площ 301.4 ха, от която 107.6 ха залесена и 193.8 ха незалесена.

1. Защитена местност „Хисаря“ – с обща площ 1.4 ха.

Документи за обявяване: Заповед № РД-1007/04.08.2003 год. на Министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ бр. 81 от 2003 год.)

Общата площ на ЗМ е 82,5 ха, от които 81,1 ха са недържавна собственост

Цели на обявяване:

1. Опазване на естествени местообитания на айтоски клин (*Astragalus aitosensis*)

Режим на дейности:

1. Забранява се изсичане, изкореняване и опожаряване на тревната и храстова растителност.
2. Забранява се пашата на кози.
3. Забранява се строителство.

2. Защитена местност „Грите цера“ – с обща площ 1.5 ха.

Документи за обявяване: Заповед № РД-420/14.11.1995 год. на Министъра на околната среда и водите. (Обн. ДВ бр. 105 от 1995 год.)

Цели на обявяване:

1. Опазване естествено находище на обикновен божур.

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство, разкриване на кариери, изземване на инертни материали, корекция на речните корита, както и други дейности, променящи естествения облик на местността или водния и режим;
2. Забранява се извеждане на реконструкционни сечи и залесяване с неприсъщи дървесни видове;
3. Забранява се увреждане, изкореняване и унищожаване на естествената растителност, бране на цветя за букети, събиране на билки;
4. Забранява се паша на кози;
5. Забранява се замърсяване с битови, промишлени и строителни отпадъци;

3. Защитена местност „Дъбовете“ – с обща площ 8.5 ха.

Документи за обявяване: Обявена за буферна зона на резерват „Калфата“ със Заповед № 423/18.05.1987 г. на Комитета за опазване на природната среда (Обн. ДВ бр. 45 от 1987 год.) и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-513/12.07.2007 год. на Министъра на околната среда и водите. (Обн. ДВ бр. 72 от 2007 год.)

Цели на обявяване:

1. Прекатегоризиране на буферна зона на поддържан резерват „Калфата“

Режим на дейности:

1. Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
2. Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
3. Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
4. Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
5. Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
6. Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
7. Съществуващите гори със специално предназначение запазват своя статут;
8. Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
9. Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;

4. Природна забележителност „Айтоска кория“ – с обща площ 14.3 ха.

Документи за обявяване: Заповед № РД-1799/30.06.1972 год. на Министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ бр. 59 от 1972 год.)

Природната забележителност е **недържавна собственост**.

Цели на обявяване:

1. Вековна дъбова гора

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
3. Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
4. Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;
5. Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
6. Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с декоративни качества дървета.

5. Природна забележителност Скално образувание „Трите братя“ - с обща площ 1.1 ха.

Документи за обявяване: Заповед № РД-1799/30.06.1972 год. (Обн. ДВ бр. 59 от 1972 год.) на Министъра на околната среда и водите. Площта е променена със заповед № РД-44/20.01.2017 год. на Министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ бр. 20 от 2017 год.)

Цели на обявяване:

1. Опазване на забележителни скални образувания.

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
3. Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
4. Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;

5. Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
6. Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с декоративни качества дървета.

Припокриване с природна забележителност „Находище на бодливо сграбище“

6. Природна забележителност „Находище на бодливо сграбище“ – с обща площ 268.3 ха, от която 77.2 ха залесена и 191.1 ха незалесена. Документи за обявяване: Заповед № РД-1799/30.06.1972 год. на Министъра на околната среда и водите.(Обн. ДВ бр. 59 от 1972 год.) Площта е променена със заповед № РД-545/01.06.1983 год. на Министъра на околната среда и водите. (Обн. ДВ бр. 49 от 1983 год.)

Цели на обявяване:

1. Естествено находище на бодливо сграбище у нас;

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
3. Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
4. Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;
5. Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
6. Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с декоративни качества дървета.

В териториалния обхват на природна забележителност „Находище на бодливо сграбище“ е отделена и обявена природна забележителност скално образувание „Трите братя“.

7. Природна забележителност скално образувание „Професора“ - с обща площ 5.6 ха, от която залесена 4.7 ха и незалесена 0.9 ха. Документи за обявяване: Заповед № РД-2109/20.12.1984 год. на Министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ бр. 3 от 1985 год.)

Цели на обявяване:

1. Опазване на забележителни скални образувания;

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
3. Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
4. Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;
5. Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
6. Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с декоративни качества дървета.

Припокриване с природна забележителност скално образувание „Свинска глава“

8. Природна забележителност скално образувание „Свинска глава“ – с обща площ 0.6 ха. Документи за обявяване: Заповед № РД-1427/13.05.1974 год. на Министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ бр. 44 от 1974 год.)

Цели на обявяване:

1. Опазване на забележителни скални образувания;
2. Опазване на скално образувание;

Режим на дейности:

1. Забранява се да се сечат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
 2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
 3. Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
 4. Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;
 5. Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
 6. Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с декоративни качества дървета.
- Припокриване с природна забележителност скално образувание „Професора“

9. Природна забележителност скално образувание „Костенурката“ – с обща площ 0.1 ха. Документи за обявяване: Заповед № РД-1427/13.05.1974 год. на Министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ бр. 44 от 1974 год.)

Цели на обявяване:

1. Опазване на забележителни скални образувания;
2. Опазване на скално образувание;

Режим на дейности:

1. Забранява се да се сечат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
3. Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
4. Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;
5. Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
6. Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с декоративни качества дървета.

С последната лесоустройствена ревизия от обхвата на ДГС **отпада ПР „Калфата“** Обявен със Заповед № 508 от 28.III.1968 г. на Министерството на горите и горската промишленост и прекатегоризиран със Заповед № РД-387 от 15 октомври 1999 г. за опазване на типични за района вековна смесена широколистна гора, с участие на зимен дъб, благуи, цер, бук, габър.

ПОТЕНЦИАЛНИ ЗАПЛАХИ за съществуването и опазването на **защитените зони и защитените територии** –

- Основна заплаха за този вид ВКС е човешката дейност, която би могла да доведе до компрометиране процесите на естествена сукцесия, респ. намаляване количеството и дори изчезване на предмета на опазване. За двете защитени местности „Трите цера“, „Дъбовете“ такива дейности са – строителство на сгради и съоръжения, разкриване на кариери, промяна на водния режим, залесяване с неприсъщи дървесни видове, нараняване или унищожаване на съпътстващата растителност, замърсяване с битови и строителни отпадъци и паша на домашни животни. Не на последно място за тези ЗМ и особено опасно за ПЗ „Бодливото сграбиче“ е евентуално възникване на пожари, породено от неправилно и небрежно боравене с огън, както и умишленото опожаряване на земеделски площи разположени в близост до тези територии.

За скалните образувания в ПЗ „Костенурката“, „Професора“, „Свинската глава“, „Казаните“ допълнителна заплаха може да бъде драскането и разрушаването на скалите и земните образувания.

1. Да се извършват горскостопански дейности само съгласно Плановете за управление на защитените територии или зони, описани по-горе, и техните буферни зони.
2. В случаите, когато няма приети планове за управление на съответните защитени територии или зони, до изготвянето на такива стопанисването се извършва съгласно ЗЗТ и заповедта за обявяване, като са в сила следните допълнителни ограничения: Не се извеждат голи сечи, с изключение в интензивните горски култури; Не се подменя основния дървесен вид. Да се определят стойностите, които се съхраняват със създаването на защитените територии или зони, посочени в целите в заповедите за обявяване и да се оценят доколко режимите и горскостопанските дейности запазват или увеличават тези стойности. Горските стопани трябва да са уверени, че в горскостопанската единица няма стопански практики, които оказват отрицателно въздействие върху съществуващи или предложени за обявяване защитени територии или зони.
3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.1

1. В плановете за управление на защитените територии или зони е посочена системата за мониторинг, който е необходимо да се извършва. Горските стопани трябва да идентифицират онези показатели, които касаят наблюдението върху горскостопанските дейности и да извършват мониторинга съгласно посочените схеми, срокове, критерии и методи на оценка.
2. В случаите когато няма приети планове за управление на съответните защитени територии или зони, стопанисващите гората трябва да влязат във връзка с управата на защитените територии или зони, служителите на които са длъжни да следят заедно с горските стопани за неблагоприятни въздействия върху ВКС на защитените територии. Съвместно с управленските органи на съответните територии или зони (или РИОСВ) трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия на дейностите в горскостопанската единица върху ВКС на защитените територии. За пример могат да се вземат въздействия върху количеството или качеството на водите, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари.

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложение 1 към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТДС, включваща местообитания на видовете, включени в Приложение 1А към ръководството е ГВКС.

В тази ВКС попадат както гори находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание. Това се налага поради рядкост на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в Приложение 1 към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Закона за Биологично Разнообразие, Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България.

За територията на ДГС Айтос при предварителните проучвания не са установени видове от това приложение. Посочени са видове с потенциално разпространение, които следва да се потвърдят за територията на лесничейството.

Извън видовете включени в Приложение 1 на Националното ръководство, екипът е посочил и други важни растителни и животински видове за региона. Това са видове с локално разпространение и национално значение, които стопанисващите територията да имат предвид и при необходимост да прилагат специални мерки за опазване.

Растителни видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, с потенциално разпространение на територията на ДГС Айтос

1. **Снежно кокиче (*Galanthus nivalis* L.)** е многогодишно луковично растение от Семейство Кокичеви *Amaryllidaceae*.

Природозащитен статут – ЗБР-III

Разпространено е в Средна Европа, Украйна, Западна Русия и Балканския полуостров. В България се среща на отделни места по Черноморско крайбрежие, Североизточна България, Дунавска равнина, Предбалкана, Стара планина, Тунджанска хълмиста равнина и Странджа. Расте из храсталаци, гори, по долините на реките, по открити горски поляни до около 1500 м. н. в.

Числеността на снежното кокиче бързо намалява. То е едно от най-масово браните и продавани цветя. Освен това голяма част от местообитанията му са заплашени от застрояване и унищожаване. Затова е включено в Червена книга на България и във Вашингтонската конвенция - CITES.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на снежното кокиче да се провеждат в края на зимата и през пролетта. При установяване наличие на вида дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. Придейностите да се внимава да не се повредят индивидната кокичето. Склопеността да не пада под 0,7.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

2. Битински синчец (*Scilla bithynica*)- Природозащитен статут – ЗБР-III

Видът е разпространен на Балканския полуостров (в България) и в Мала Азия. Предпочита влажни лонгозни гори, но също и във влажни дерета с богати алувиални почви. В България обитава Черноморското крайбрежие (на север до устието на Батова река, на юг до река Резовска), с по-многочислени и плътни популации около реките **Камчия** и Ропотамо и край Приморско.^[1] Среща се в: природен парк „Странджа“, поддържан резерват „Долна Топчия“, Поддържан резерват „Балабана“, резерват „Силкосия“, защитена местност Козя река и други. Цъфти през месеците май и юни.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида в границите на ДГС Айтос, в които е потенциално възможно откриването на вида – най-северните части на стопанството – в близост до поречието на р.Камчия

Находищата да се опазват, като се ограничи присъствието на хора и замърсяване на района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

3. Черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*)

Многогодишно тревисто луковично растение, геофит. Цветовете са единични, наведени на долу. Венчелистчетата отвън са с широка жълто-зелена ивица, а към върха и по ръба са нечисто бледо виненочервени. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от юни до юли. Размножава се семенно и вегетативно. Среща се в широколистни и смесени планински и низинни гори и храсталаци в Източна и Южна България. Защитен вид (ЗБР III). Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък и в списъка на IUCN с категория рядък вид (R). Български субендемич.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС Айтос.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на черноморската ведрица да се провеждат по време на цъфтежа ѝ (месеците март и април). При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на ведрицата. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

4. **Пролетно ботурче (*Cyclamen coum* Mill.)** – Многогодишно тревисто растение с кръгла грудка. Листата са едри, целокрайни, с бъбрековидна форма. Цъфти от февруари до април. Отровно растение. Среща се в дъбови гори и храсталаци. Включен е в Закона за биологичното разнообразие – Приложение 3, както и в Червената книга на България – категория „Рядък“. Лечебно растение по смисъла на Закона за лечебните растения. Видът е защитен и в Европа. Включен е в Бернската конвенция за опазване на дивата

европейска флора и фауна и природните местообитания. Силно уязвим при нерегламентирано бране за букети рано на пролет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанствата. В находищата на вида не се провеждат лесовъдски мероприятия, за да не се нанасят механични повреди и да не се променят условията на средата. Да не се допуска събиране на вида като декоративно растение.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

5. Българска круша (PYRUS BULGARICA)

Разпространена е в Източна Стара планина източно от селата Сини рид, Рожден и Рудина. Природозащитен статут – ЗБР-III

Местообитаване. По сухи терени от 0 докъм 200 м. надм. в. Среща се единично в ксеротермните дъбови гори от цер, благун и др. Размножава се със семена и вегетативно (чрез издънки). Цъфти юни, плодоноси септември - октомври.

Отрицателно действащи фактори. Курортното строителство, изсичането на горите и на отделни дървета.

Мерки за опазване - да се открият налични екземпляри или групи дървета в района и да се отбележат и опазват.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през лятото и есента, поради характерните плодове. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанствата. Индивидите на вида не подлежат на сеч. В находищата на вида не се провеждат лесовъдски мероприятия, за да не се нанасят механични повреди и да не се променят условията на средата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка на състоянието на находището На вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

Растителни видове с висока консервационна стойност от местно и национално значение , разпространени на територията на ДГС Айтос и потенциално зависими от горскостопанските дейности

(Извън Приложение 1 към Националното ръководство),

1. Форскалеева какула (*Salvia forskaohlei*)

Природозащитен статут – ЗБР-III

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Листата са лировидни, овласени, сресуположни. Цветовете са двуустни, венчелистчетата са виолетовосини до розовочервени, с бяло или жълтеникаво петно, разположени са по 2-10 в 10-16 на брой прешлени. Цъфти в периода юни – септември, а плодоноси от юли до октомври. Среща се в сенчести гори и

храсталаци от 50 до 600 м н.в. в Югоизточна България. Включен е в Червена книга на България т. 1 с категория “рядък” и с категория “почти застрашен” в Червен списък на флората в България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находищата на вида в границите на ДГС Айтос.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на напръстника да се провеждат през месеците юни, юли и август - по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата и храстите в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на какулата. Склопеността да не пада по 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

1. Българско енъовче (*Galium paschale/bulgaricum*)

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Стъблата са аголи, в основата цилиндрични, кухи неясно четириръбести. Листата са линейноланцентни късоосилести, събрани по 8-10 в прешлени. Цветовете са дребни с бели венчелистчета, събрани в дълго, рехаво, метличесто съцветие. Цъфти в периода юни – юли, плодоноси от август до септември. Среща се в широколистни гори и храсталаци до около 700 м н.в. във Варненско, Сливенско, Шуменско, Бургаско, Кърджалийско. Включен е в Червена книга на България т. 1 с категория “рядък”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида в границите на ДГС Айтос.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на енъовчето да се провеждат през месеците юни, юли и август - по време на цъфтежа и плодоносенето. При установяването на наличие на вида, дърветата и храстите в съседство се запазват и не подлежат на сеч.

При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на енъовчето. Склопеността да не пада по 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

2. Айтоски клин (*Astracantha aitosensis*)- Природозащитен статут ЗБР- III

Бодливо туфесто храстче (вис. 30-50 см), фанерофит. Листата са чифтоперести, с ланцентни, бодливо заострени листчета. Съцветията са главести или удължени, разположени в основата на годишните издънки. Цветовете са приседнали по двойки в дъното на листните пазви. Плодът е 2-5 см дълъг боб, елипсовиден или продълговатояйцевиден, едносеменен. Цъфти в периода май – юли, а плодоноси през юли и август. Среща се силно ерозирани предимно варовити терени в

района на Айтос. Включен в Червена книга на България т. 1 с категория “рядък” и с категория “застрашен” в Червен списък на флората в България. Локален български ендемит.

На територията на ДГС Айтос се намират всички известни находища на айтоския клин. Те са защитени в рамките на ЗМ Трите Братя и ЗМ Хисаря.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през лятото. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС Айтос.

Да не се осъществява никаква лесовъдска дейност в отделите, буквите и цифрите, в който се намират местообитанията на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 3 години) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

3. Златисто лале (*Tulipa aureolina*) Природозащитен статут ЗБР-III

Многогодишно луковично тревисто растение, геофит. Цветовете са с жълти венчелистчета, имащи бледовосъчни петна в основата. Външните околоцветни листчета са потесни и по-дълги, извити надолу. Плодовете са яйцевидни кутийки. Цъфти май, а плодоноси юни. Среща се в храсталаци и изредени гори, предимно на излужени смолници, в диапазона от 60 до 400 м.н.в. Включен в Червена книга на България т. 1 и Червен списък на флората на България с категория “застрашен”. Български ендемит.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през месец май. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС Айтос.

При установяването наличие на вида, дърветата и храстите в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 3 години) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Други растителни видове с важен природозащитен статут, разпространени на територията на ДГС Айтос:

№	Наименование на вида	Българско наименование	Червен списък	Червена книга	ЗБР
1	<i>Anthemis rumelica</i>	Румелийско подрумиче	Уязвим	Рядък	III
2	<i>Crocus olivieri</i>	Оливиеров минзухар		Рядък	III
3	<i>Limodorum abortivum</i>	Недоразвит лимодорум	Уязвим	Рядък	III
4	<i>Merendera sobolifera</i>	Издънкова мерендера	Уязвим	Рядък	
5	<i>Poa aitosiensis</i>	Айтоска ливадина	Застрашен	Рядък	II

ПОТЕНЦИАЛНИ ЗАПЛАХИ за съществуването и опазването на растителни видове – Основна заплаха за съществуването им е унищожаване на находищата при извършване на стопански и нерегламентирани дейности. Най-сериозната заплаха обаче си остава опожаряването на горски площи и в частност находищата. В зависимост от биологията на всеки вид, рязкото намаляване на склопеността на гората (под 0,6-0,7), както и унищожаването на

съпътстваща и съседна растителност(дървета), може да доведе до временно или пълно изчезване.

Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ДГС „Айтос“

БОЗАЙНИЦИ

1. Видра (*Lutra lutra* L.)

Природозащитен статус: ЧК- уязвим VU; ЗБР-II, III; международен: IUCN-NT; BeK-II; CITES-I; ДХ-II, IV

Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2.

антропогенни въздействия и се характеризира с неравномерна пространствена и възрастова структура; ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на крайречната дървесна растителност по реките в ДЛ, вкл. недопускане на мероприятия по така нареченото “почистване“ на речните корита. Опазване на рибните ресурси. При наличие на известни обитаеми леговища да се осигури спокойствие в съответния речен участък. Борба с браконьерството.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установят броя на наличните размножаващи се семейни групи от вида и да се мониторира числеността им. Могат да се ползват и следите, видровите пътечки и екскременти, като указание за присъствие на вида.

2. Евразийска златка (*Martes martes*) Широко е разпространена в Европа, Западна и Северна Азия и в Кавказ. У нас се среща, макар и рядко в Странджа, Източна Стара планина, по-ниските части на Рила, Пирин и Родопите. Кожата и се цени много, поради което в Европа масово я изстребват.

Природозащитен статус: в България: ЧК-застрашена EN; ЗБР-II, III; международен: IUCN-LC; ДХ II,V

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Забрана за сеч на стари хралупати дървета (които са потенциални леговища) в районите с присъствие на вида. Районите със стари гори и затворените басейни, в които е установено присъствието на вида да се определят като Гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Леговищата си приготвя в хралупите на стари дървета, или в изоставени постройки да се наблюдава двойката

3. Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

Природозащитен статус: ЧК - уязвим ; ЗБР-II и III

Застрашен вид у нас и в европейски мащаб, включен и в Червената книга на България. Среща се в полски и степни райони, хълмове, най-вече среди лалугерови колонии.

Наблюдаван е в отдел 193.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допуска унищожаването и разораването на пасищата и ливадите. Да се следи да не се нарушава забраната за тровене за хищници. Да не се унищожават лалугерите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се извърши специализирано изследване за разпространението на вида на територията на ДГС.

Потенциални заплахи за съществуването и опазването на животински видове – храна, вода и спокойствие са основните фактори осигуряващи нормалното разпространение и

възпроизводство на популациите. Нарушаването или унищожаването на възможностите за намиране на тези три компонента от биологията на живите организми неизменно води до изменението на местообитанията, ев. ареала на определени видове, а понякога и до пълното им изчезване. С изчезването обаче на едни видове се свързва промяната в характеристиките на други, зависими от тяхното наличие(съществуване или трайно присъствие) и така по цялата биологична верига.

Бозайници –

-за видовете обитаващи бреговете на водоеми (напр.видра) заплахата могат да бъдат дейности свързани с унищожаване на крайбрежната растителност ; прочистването на речните корита без проучване за наличието обитания, загубата на рибни ресурси, браконьерството. Не на последно място стоят замърсяването на водите, директното им отравяне и др.

- заплахата за видовете обитаващи степни пространства и ниви захлахата биха могли да бъдат употребяваните в земеделието пестициди и неорганични торове, разораването и опожаряването на площите

4. Всички видове ПРИЛЕПИ –

Природозащитен статус: за България е защитен род съгласно ЗБР-II, III; В международни документи : БеК-II; Бонска конвенция и EUROBATS –

Страната ни може да се похвали с много голямо видово разнообразие на прилепите. От срещаните се в Европа 35 вида, 33 се срещат у нас и това се дължи на преходното ни географско разположение, мозайката от разнообразни местообитания, наличието на непокътнати кътчета дива природа, множеството пещери и екстензивното земеделие в планинските и полупланинските райони. Най-високо е прилепното разнообразие в пояса от 100 до 400 м.н.в., където на места със сравнително малка площ могат да живеят над 20 вида прилепи.Способността да летят е позволила на прилепите да заемат най-разнообразни екологични ниши и да получат най-широко географско разпространение. Те се срещат почти навсякъде и в почти всички местообитания. Даже градовете са гъсто населени с прилепи, а ние често съжителстваме с тях "под един покрив" в домовете си.

Потенциални заплахы за съществуването и опазването на прилепите – заплахата за видовете от това семейство е разрушаването или затварянето на входовете на пещерите и цепнатините представляващи реално или потенциално обитание.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ – не се затварят естествени скални цепнатини, входове на пещери , особено ако сме наблюдавали наличие на прилепи

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ – Наблюдението се извършва надвечер при входовете на местата където сме открили или е потенциално възможно да открием прилепи

ВЛЕЧУГИ И ЗЕМНОВОДНИ

1. Пъстър смок (*Elaphe quatuorlineta sauromates*)

Природозащитен статус: България: ЧК- застрашени EN; ЗБР-II; III; международен БеК-II; ДХ-II, IV

Включен в Червена книга на България т. 2. Много рядък и спорадично разпространен вид у нас.Силно уязвим от паленето на стърнищата , премахването на синуриите, разораването на пасищата и химизацията на селското стопанство. Често загива прегазен от моторни превозни средства по пътищата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разорават опожарената територия. По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви. Екотонните зони(зони между гората и откритите пространства) да не се почистват от храсти.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Търсене на вида и ежегоден мониторинг на вече установените находища. За целта е необходимо провеждане на целенасочено, специално проучване от специалисти от БАН.

2. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Природозащитен статус: в България: ЧК- застрашени EN; ЗБР-II; III; международен IUCN- VU; БeК- II; CITES- II ДХ-II, IV

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслиненозелен. Главата, шията и крайниците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата ма по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 см. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида.

След горски пожари да не се разорава опожарената територия.

По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви.

Екотонните(зони между гората и откритите пространства) зони да не се почистват от храсти.

2. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Природозащитен статус: в България: ЧК- застрашени EN; ЗБР-II; III; международен IUCN- NT ; БeК- II; CITES- II ДХ-II, IV

По външен вид наподобява шипобедрената костенурка, но на задната страна на бедрата няма брадавици и опашката накрая завършва с рогов шип. На дължина достига 37 см, маса – 6,5 кг. Начинът ѝ на живот е както на шипобедрената костенурка.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида.

След горски пожари да не се разорава опожарената територия.

По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви.

Екотонните(зони между гората и откритите пространства) зони да не се почистват от храсти.

Установена е в отдели 26 и 43.

3. Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II; III; международен IUCN-NT; БeК-II; ДХ-II, IV

Карпаксът (горната част на черупката) е маслиненокафяв до черен с множество жълти точки и черти, разположени радиално на плочките. Краката и опашката са черни, осеяни с жълти петна. На дължина достига 25 см. Обитава предимно застояли води, рядко разливи на реки и напоителни канали. Зимата прекарва заровена в тинята на блатата. Размножаването ѝ започва към края на април и началото на май. След около един месец женската изравя трапчинка на брега на водния басейн и в нея снася 3-12 яйца. Инкубацията им продължава около 100 дни. Ако времето е студено, излюпените костенурчета се заравят в земята и прекарват зимата в сън. Излизат на повърхността на следващата пролет. Храни се главно с животинска храна – насекоми, червеи, мекотели и сравнително рядко с риба.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида.

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 50m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. Да не се пресушават водните тела, използващи се от вида. Да не се премахват падналите гниеши дървета в радиус от най-малко 50m около водните басейни, където е регистриран вида.

4. Жълто- коремна бумка (*Bombina variegata*)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II; III; международен IUCN-LC; БeК-II;

Местообитание: Потоци, реки, канали, езера, язовири, блата, временни изкопи, наводнени коловози по черни пътища и др. Среща се също и в силно обрасли и в замърсени водоеми. Не избягва и бързотечащи потоци.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се опазват от нараняване и убиване индивидите на вида.

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 50m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. Да не се пресушават водните тела, използващи се от вида.

Потенциални заплахи за съществуването и опазването на Земноводни и влечуги –

- костенурки и жаби – Основна заплаха представлява пресушаването на водоеми, физическо нараняване и убиване на намерени екземпляри и унищожаване на яйцата(за бл.костенурка).

- Костенурки и влечуги –

- Основна заплаха от абиотичен характер са горските пожари, подмяната на основни дървесни видове, улавянето и убиването на екземпляри . Не по-малко опасна за видовете е и липсата на места за укритие(храсти, шубраци и др.), особено в пространствата между горския и поземлен фонд и урбанизираните територии, строителството на големи инфраструктурни обекти .

ПТИЦИ

1. Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*)

Природозащитен статус: В България: включен в Червената книга EN; Защитен по ЗБР-II, III; международен: IUCN-NT; БеК- II; БоК-II Птиците се концентрират да нощуват на едни същи места всяка нощ – това са т.нар. нощувки, които представляват дървета в коритата на реките. Сигурността на тези места и спокойствието на птиците е от голямо значение за тяхното оцеляване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.08. Да не се допуска отстрел на индивиди от вида.

ПРЕПОРЪКИ ЗА МОНИТОРИРАНЕ НА ВИДА:

По време на зимуването на вида в страната се следи числеността на птиците в известните нощувки във вътрешността на страната – това дава добра представа за броя на зимуващите птици в нашата страна.

2. Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU; ЗБР-II, III; международен: IUCN-LC; БеК- II; CITES-II; БоК-II

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезда на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козирки, и цепнатини. Храни се с дребна риба, земноводни ,змии и др., главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

Наблюдаван е в местността Геремето – отд. 266 и по поречието на р. Луда Камчия.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се запазват големи стари дървета в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене.

В радиус от 500 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 15.03 – 01.09. През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 200 м. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период и да се следи за евентуални концентрации на вида по течението на р. Луда Камчия и в други райони по време на миграционния период.

3. Орли-

- Орел змияр (*Circaetus gallicus*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС ; ЗБР- II и III и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в глухи горски участъци.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се запазват силно разклонени дървета, дървета с гнезда и големи стари дървета в окръжностите на гората и в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене.

В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.03 – 01.09. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 1.05.-31.07./ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

- Малък орел (*Hieraetus pennatus*)

Природозащитен статус : в България: ЧК-уязвим VU; ЗБР-III; международен: IUCN- LC; Бек-III; CITES- II; Бок-II

Много рядък вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди на стари дървета най-често в дъбови и крайречни гори.

Наблюдаван е в отдел 254.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат сечи. Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките в ДГС. Да не се разорават ливадите и пасищата в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 10.03.-31.05./ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

- Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Природозащитен статус : в България: ЧК-уязвим VU; ЗБР-III; международен: IUCN- LC; Бек-III; CITES- II; Бок-II

Рядък вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди на стари дървета най-често на тополи, брястове, дъбове и букове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се запазват дървета с гнезда и големи стари дървета в окръжностите на гората и в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене.

В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.03 – 01.08.

През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 150 м. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездящите в ДГС двойки/в периода 1.03.-31.08./ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

- Скален орел (*Aquila chrysaetos*)

Природозащитен статус : в България: ЧК-уязвим VU; ЗБР-II; международен: IUCN- LC; БеК-II; CITES- II; БоК-II

Включен в Червена книга на България т. 2 с категория “ застрашен”. Застрашен от изчезване в европейски мащаб. Гнезди главно по скали, но понякога на стари дървета, като у нас това е характерно за Странджа, някои места в Източни Родопи и Източна Стара планина.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се запазват дървета с гнезда и големи стари дървета в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене.

В радиус от 500 м около гнезда на вида (вкл. ако гнездото е на скали) не се извършват стопански дейности през гнездовия период

01.03 – 01.09. През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 300 м. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Търсене на двойки на вида, които евентуално гнездят в горски масиви. Ежегоден мониторинг на присъствието на вида в района. Доказване гнезденето в посочения и евентуално в други отдели.

3. Ястреби - Редки видове - прелетни.

Природозащитен статус ЧК-застрашен, ЗБР-III; международен: БеК-II, CITES- II, БоК-II.

Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)

Гнезди в разнообразни гори, както в планините така и в равнини, вкл. в горски култури. Предпочита дъбови и крайречни гори. Храни се основно с птици.

Малък ястреб (*Accipiter nisus* : ЗБР - III) Гнезди по дърветата, като предпочита изоставени гнезда на вранови птици- прелетен

Късопръст ястреб *Accipiter brevipes* Природозащитен статут – ЗБР- II и III

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се запазват дървета с гнезда и големи стари дървета в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене.

В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.03 – 01.08. През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 150 м. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.
Къл

5. Кълвачи – застрашени в приложенията на директивата за птиците на ЕС

- Сив кълвач (*Picus canus*)

Природозащитен статус : в България: ЧК-застрашен ЗБР-II, III; международен: ДП-I; БеК-II.

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС, предложен и приет за включване в новата Червена книга на България. Обитава стари букови, дъбови и крайречни гори. Гнезди в няколко съвсем различни местообитания, например блата и гори, край реки и езера с изобилие от насекоми, прогнели широколистни гори, в отворени и паркови широколистни гори, в отворени гористи местности в по-високите части на планината (най-често до 600 м, рядко повече).

- Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)

Природозащитен статус : в България ЗБР-II, IUCN- LC

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и предложен за включване в новата Червена книга на България. Обитава стари дъбови и крайречни гори.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

През гнездовите периоди (01.02. – 01.07.) в подотделите с установено присъствие на видовете не се извършват стопански дейности. В тези подотдели не се провеждат санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса, освен в случаите на големи природни нарушения или доказан каламитет.

При провеждане на лесовъдски мероприятия в тези и съседните подотдели задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без

никакви лесовъдски мероприятия). Препоръчително е местообитанията на видовете да се обособят като гори във фаза на старост

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. За целта е необходимо провеждане на транскети с имитация на гласа на вида в периода февруари-април.

5. Осояд (*Pernis apivorus* L.) Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2; ЗБР – II и III

Обитава разнообразни стари гори, най-често дъбови и иглолистни, а също букови в съседство с поляни и ливади от морското равнище до около 1800 м.н.в... Гнездото е добре скрито в основата на страничен клон на височина 10-20 м. Голяма опасност за този вид е разрушаването на природната тревна растителност в гористи местности. Популациите са намалели в резултат на изчезването на растения, които видът яде. Допълнително, тяхното изчезване е повлияно и от антропогенното замърсяване на местообитанията и климатичните промени.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които е регистриран вида, да се запазват стари и силно разклонени дървета, както и дървета с гнезда (вкл. гнезда на други видове, тъй като осоядът често използва стари гнезда на други птици, например врани).

В радиус от 200 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.03 – 01.08.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

6. Бухал (*Bubo bubo* L.) –представител на нощните грабливи птици

Природозащитен статус: ЧК - застрашен, ЗБР-II, III; международен: ECS-спес 3, БеК-II, ДП-I, CITES-II.

Обитава скалисти терени, проломи, рядко в стари широколистни гори и обрасли с гъста растителност места. Предимно в равнините и ниските планини. Брачният период започва през февруари. Гнезди в скални пукнатини и надвеси, на земята и рядко в хралупи на дървета. В края на март снася 2-4 яйца. Малките започват да летят през юли. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2.

Установен е в местностите Черното блато и Дъбравата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

През гнездовите периоди уралска улулица и бухала (01.03. – 01.07.), пернатонога и врабчова кукумявка (01.04. – 01.07.) в подотделите с установено присъствие на видовете не се извършват стопански дейности.

В тези подотдели не се провеждат санитарни сечи, освен в случаите на големи природни нарушения или доказан каламитет.

При провеждане на лесовъдски мероприятия в тези и съседните подотдели се запазват дървета с хралупи, които са потенциални места за гнездене.

Препоръчително е местообитанията на видовете да се обособят като гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние

7. Мухоловки

- *Сива мухоловка (Muscicapa striata)* ЗБР-III

Храни се с насекоми, които лови в полет, излитайки от кацалка на клон. Обитава предимно разредени широколистни, но се среща и в смесени и иглолистни гори, крайречни гори, паркове и градини в населените места. Гнезди в хралупи по дървета. Снася 3 – 5 яйца, има 1 – 2 поколения годишно през периода юни-август.

- *Полубеловрата мухоловка (Ficedula semitorquata)*- ПЗС в България: ЧК ; ЗБР- II и III

Обитава разредени широколистни гори, по изключение се среща и в паркове и градини и крайнини на населени места. Гнезди в хралупи по дървета, но често заема и специално поставени къщички. Снася 4 – 7 яйца, има едно поколение годишно през периода май-юли.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

През гнездовия период 01.05. – 15.08. в подотделите с установено присъствие на вида не се извършват стопански дейности.

Видът е мигриращ и гнезди в хралупи. Запазват се хралупести дървета, дори и в помлади насаждения. Изключително важни са хралупестите дървета в близост до реки.

Препоръчително е местообитанията на вида да се обособят като гори във фаза на старост.

Потенциални ЗАПЛАХИ за съществуването и опазването на птиците-

- За обитателите на влажните зони-езера и реки(корморани, чапли и частично за щъркели и малък орел) най-голяма заплаха представляват пресушаването на водоемите, замърсяването на водите, употребата на пестициди в близост до местообитанията, опожаряването на крайбрежната растителност , браконьерството особено когато е свързано с местата за хранене и размножаване и извършването на дейности в гнездовия период.

- за типичните горски обитатели (щъркели, орли, ястреби, кълвачи) заплахата представлява основно човешката дейност регламентирана или не, законосъобразна или не - свързана с изсичане на старите гори и отделни стари дървета с хралупи и паднали мъртви дървета , такива дървета в близост до скали и крайнините на горите, които са потенциални места за гнездене. Важен момент е и унищожаването на хранителната база.

7. Бръмбари

Бръмбарът рогащ (Lucanus cervus)

Природозащитен статус: в България: ЗБР - II, III международен: HD - II; IUCN

European Red List of Saproxyllic Beetles - NT; BC - III

Рогачът се среща в стари дъбови гори през лятото. Възрастните бръмбари се хранят със сокове, които изтичат от наранени дървета. Денем рогачите се намират обикновено по стъблата на дъбовете и най – често привечер започват да летят. Интересно е, че тези бръмбари са особено активни преди настъпването на буря. По време на размножителния период мъжките често се бият помежду си, акто се хващат едни друг ис големите си горни челюсти. Женският рогач снася яйцата си в стари дъбови пънове. Ларвите се хранят с полуизгнила дървесина. Тяхното развитие трае цели 5 години, след което те какавидират.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за първа оценка. Проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5–6 cm.

Изкусен ергатес (*Ergates faber*) (Сечковци)

Природозащитен статус България: Няма Международен: IUCN European Red List of Saproxyllic Beetles – LC

Разпространение Среца от 0 m (Камчия, Златни пясъци) до 1200 m (Рила). Едър бръмбар, дължина 2,5–6 cm Целият е черно-кафяв, неокосмен.

Мерки и препоръки за стопанисване на гората Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични)

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за крайна оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.)

Голям сечко (*Cerambyx cerdo* Linnaeus)

Природозащитен статус България: ЗБР – II, III Международен: HD – II, IV; IUCN – VU; IUCN European Red List of Saproxyllic Beetles – NT; BC – II; CORINE

Разпространение Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България. Развива се предимно по дъбове, по-рядко се среща по кестен, бреза и други широколистни дървета. Ларвите живеят в гниеща дървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното насекомо лети през май–август, като най-често се наблюдава през юни–юли. Активно е привечер.

Мерки и препоръки за стопанисване на гората Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

24 | Фигура 13. *Rosalia alpina* – мъжки © Ростислав Бекчиев Алпийска розалия

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри.

Подходящите 23 | микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчи- тането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

7.4. Алпийскаррозалия *Rosalia alpina* (Linnaeus)

Природозащитенстатус България: ЗБР – II, III Международен: HD – II, IV; IUCN – VU; IUCN European Red List of Saproxyllic Beetles – LC; BC – II; CORINE

Разпространение Широко разпространен в цялата страна, от 0 до 1500 m. Предимно в планините, но и по Черноморието. Описание на вида Възрастното е с размери 1,5–3,8 cm (Фиг. 13).

Мерки и препоръки за стопанисване на гората Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични)

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микро- местообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

7.5 Голям буков сечко *Morimus asper funereus* (Mulsant) Сем. Cerambycidae
Природозащитенстатус: България: ЗБР – ЗБР – II Международен: HD – II; IUCN Red List of Threatened Species – VU; CORINE

Разпространение Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 m. Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развиват се в гниеща, влажна дървесина (стволове, трупи, дънери, пълнове, кори от дървета), лежаща на земната повърхност, най-често на дъб, бук, тополя, кестен, ела. Възрастните бръмбари се срещат през април–септември в купчини от отсечени трупи.

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и пълзящите екземпляри. Подходящите микро- местообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

Мерки и препоръки за стопанисване на гората Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

8. Пеперуди

Розово нощнопауново око (*Perisomena caecigena*)

| **Природозащитенстатус** България: ЗБР – 3 Международен: CORINE новопредложен
Разпространение Цяла България. Среща се из цялата страна от 0 до 1200 m н.в. Лети нощем при топло време през септември–ноември и се привлича от светлинни източници. У нас е от

малочислен до масов вид в Източните Родопи, известен е от сравнително много находища, разпръснати из цялата страна до около 1200 m н.в.

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за първа оценка. Уловът на възрастни екземпляри се осъществява със светлинни ловилки нощем. Проверката на ловилките става рано сутрин преди изгрев. Отчита се броят индивиди.

Мерки и препоръки за опазване и за стопанисване на гората Лимитиращ фактор са прочистването от храсти на пасища и тревисти местообитания, голите сечи, опожаряванията и използването на пестициди в горското стопанство. Забрана за подмяна на широколистни насаждения с иглолистни и несвойствени видове; изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари; забрана за използване на инсектициди

Apatura metis Apatura metis:

Природозащитен статус България: ЗБР – 3; целеви вид от Основни райони за опазване на пеперудите в България Международен: CORINE; HD – IV; на Бернска конвенция, II; Европейска червена книга на дневните пеперуди LR(nt); Европейски червен списък на дневните пеперуди – LC

Разпространение От Видин до р. Велека и Рупите при Петрич, в планините достига до около 1000 m н.в. при Копривщица. Изборът на трансекта трябва да бъде в местообитание, подходящо за вида – върбалаци край реки и потоци.

Мониторингът се извършва за около час, като трансектът трябва да е с дължина около 1 km. Препоръчително е да се разполага с карта на района и трансектът да обхваща максимална за дължината си територия. При началната и крайната точка задължително се вземат GPS-координати. Поради това че мониторингът се повтаря и на следващата година, по същата схема и със същите усилия, е необходимо да се изберат трансекти без или със минимално човешко влияние. Ако в течение на годината трансектите загубят екологичните си характеристики и не са подходящи за вида, необходимо е да се изберат нови в подходящи за вида местообитания в непосредствена близост. Всеки трансект се изработва от двама души, които заедно извършват преброяване на намиращите се в рамките на трансекта индивиди. Отчитането на данните става на всеки 100 m, като се спира и данните за този участък се записват в полевия формуляр; в съответните граfi се отбелязват женски, мъжки, в полет или на земята/върху клоните на дърво. Схемата се повтаря до края на трансекта или до изтичане на един час от началото му. Участниците се движат паралелно на трансекта, на сравнително малко разстояние един от друг (1– 1,5 m), като визуално се търсят подходящи за съответния вид микрохабитати, на разстояние приблизително 10 m от мислената средна линия на трансекта, разположена между участниците, т.е. трансектът е с ширина ок. 20 m. Подходящите микрохабитати са крайречни галерии и гори от върби покрай реки и потоци. Определянето и отчитането на екземплярите се осъществява като се улавят екземпляри с ентомологична мрежа с дълга над 2 m дръжка.

Мерки и препоръки за опазване и за стопанисване на гората Лимитиращ фактор са голите сечи, отводняването, корекциите на речни корита. Опазване на крайречни гори и върбалаци. Забрана за подмяна на широколистни насаждения с иглолистни и несвойствени видове; изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари; забрана за отводнявания и промяна на хидрологичния режим; забрана за използване на инсектициди.

Четириточкова мечапеперуда (Euplagia quadripunctaria)

Природозащитен статус България: България: ЗБР – 2 Международен: HD – II, приоритетен вид

Разпространение Навсякъде, в планините до към 1900 m н.в. Не е рядък, нито малочислен вид, през август може да се намери почти навсякъде, включително и в големите градове. Извършва миграции. В България се среща от най-ниските части на страната, включително

Черноморското крайбрежие, до около 1900 m н.в. в планините. Установена е на Пирин, под връх Орелек, на 1900 m н.в. и на Беласица, под връх Кон-гуро, на 1730 m н.в., но намирането там е вероятно резултат от миграция. Пеперудата лети и се храни предимно денем през юли и август на сенчести места край храсталаци и в по-крайнините на горите, но се привлича и нощем от светлинни източници. Новоизлюпените ларви се хранят с глухарче, коприва, нокът, малина (*Rubus idaeus*), леска (*Corylus*). Възрастните гъсеници са космати, черни, със светла гръбна ивица и кичури от рижави косми. Видът се приема в Европа като парамигрант – извършващ сезонни миграции. Такъв е и у нас във високите части на планините, а вероятно и другаде.

Препоръки и указания за мониторинг Спада към видовете за първа оценка. Основен метод за установяване на вида е привличането със светлинни ловилки нощем. Използват се силни живачни лампи със специален спектър, на светлинни ловилки, тип „палатка“, захранвани от генератор с 220V електричество. Ловилките се поставят на 200–250 m една от друга, за да покриват по-голяма площ и да не се конкурират. Желателно е да са на места с различна експозиция. При началната и крайната точка задължително се вземат GPS-координати.

Мерки и препоръки за опазване и за стопанисване на гората: Лимитиращ фактор са промяна характера на основния хабитат на вида; редуцирането или унищожаване на микрохабитатите на вида; пожари; замърсяването с битови, строителни и други отпадъци; използването на пестициди в горското стопанство; голите сечи, светлинното замърсяване. Опазване на храстовата растителност и подлеса; забрана за подмяна на широколистни насаждения с иглолистни и несвойствени видове; изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари; забрана за отводнявания и промяна на хидрологичния режим; забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

Заплахи за съществуването и опазването на насекомите: Всички изброени до момента рискови фактори и заплахи се отнасят и за насекомите. Отново основен риск са унищожаването на местообитанията - унищожаването на стари хралупести дървета, стари гниещи пънове, острови на старостта, използването на пестициди и предизвикването на пожари.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в Приложение 2 към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на Приложение 2 към ръководството, тогава гората е ГВКС.

На територията на ДГС „Айтос“ главно покрай р. Луда Камчия, и на други места спират за нощувка многочислени ята на бял щъркел *Ciconia ciconia* и черен щъркел *Ciconia nigra*.

В района на ДГС има и миграция и нощувки на големи ята дневни грабливи птици /в различни горски участъци през отделните години/ - осояди, малки кресливи орли, змияри, черни кани, обикновени мишелови, тръстикови блатари, малки орли, царски орли, големи кресливи орли, вечерни ветрушки, сокол орко и др.

Списък на критичните концентрации на видове на територията на ТП „ДГС-Айтос“

1. **Малък корморан** повече от 15 птици използват минимум 30 дена в годината, зона 300 m около местата за нощувка;
2. **Чапли (всички видове)** повече от 30 птици използват минимум 30 дена в годината, зона 200 m около местата за нощувка;
3. **Щъркели и хищни птици** повече от 100 птици използват мястото минимум 15 дни в годината, зона 300 метра около местата.

4. Присъствие и колонии на прилепи в горски територии:

Всички видове прилепи повече от 20 индивида, зона 100 метра около местата (процепи в скали, в пещери и хралупати дървета)

5. Присъствие, зимовища и водоеми за размножаване на земноводни в горски територии:

Опашати и безопашати земноводни повече от 10 индивида използващи водоема за размножаване, зона 50 метра от водното тяло;

Водни костенурки повече от 4 индивида използващи водоема, зона 100 метра от водното тяло;

Сухоzemни костенурки находище с повече от 4 индивида на площ от 50 на 50 метра

Змии повече от 4 индивида или над 4 съблекла, зона от 100 метра от находището

Територии със зачестено откриване на следи или пряко наблюдение на видра или златка, зона 500 м. в диаметър

Сватбовища на елени (*Cervus elaphus*) – Територии служещи за всички сватбовища, зона – целия подотдел, в който е сватбовището.

Територии с **концентрация на безгръбначни** – територии със стари хралупести, стоящи мъртви и покрити с гъби дървета – самите дървета представляват зоната, в която е необходимо да се осигури спокойствие.

Потенциални ЗАПЛАХИ за опазването на местата с критични концентрации на видове: Провеждане на горскостопански мероприятия в периодите за възпроизводство и отглеждане на поколенията, липсата и унищожаването на местообитанията, унищожаването на потенциални убежища и укрития чрез унищожаване на биотопни дървета, водни площи и течения, ограничаването или унищожаването на хранителната база води до изместване или изчезване на определени видове от постоянните им обитания, съответно до разсейване и или загиване на популациите на местните видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допуска строителство на вятърни електрогенератори и съпътстващи енергопреносни инфраструктури на територията на ДГС „Айтос“. Да не се допуска изсичане на старите горски участъци, където най-често се наблюдават концентрации на ношуващи дневни грабливи птици. Да не се допуска промяна на предназначението на ливади, мери и пасища, из които се хранят почиващите мигранти. Да се следи строго за браконьерски случаи на отстрел на грабливи птици. Да се провежда активна просветителска кампания сред ловците за ползата от дневните грабливи птици като естествени регулатори на числеността на жертвите си и като унищожители на опасни вредители в селското стопанство/ насекоми, гризачи и т.н./. Да не се допуска използването на химически средства за борба с гризачите.

Списък със съкращения свързани с природозащитния статус на видовете:

ЧК – Червена книга на България, 2011 г. с категорията застрашеност на видовете: Критично застрашени (CR); Застрашени (EN); Уязвими (VU) – Vulnerable; Почти застрашени (NT); Слабо засегнати (LC); С недостатъчно данни (DD); Неоценяван (NE).

ЗБР - Закон за биологичното разнообразие, със съответните приложения в които видът е включен (напр. II, III);

IUCN – Международен съюз за защита на природата с категорията застрашеност на видовете: Критично застрашени (CR); Застрашени (EN); Уязвими (VU) – Vulnerable; Почти застрашени (NT); Слабо засегнати (LC);

С недостатъчно данни (DD); Неоценяван (NE).

БЕК – Бернска конвенция със съответните приложения в които видът е включен (напр. II, III);

Бок - Бонска конвенция за мигриращите видове, със съответните приложения в които видът е включен (напр. II, III);

CITES – Вашингтонска конвенция II; ДХ-II, IV

ДХ-Директива за местообитанията с приложенията в които видът е включен

ВКС 2. Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт.

Непокътнати горски ландшафти, големи екосистеми на ниво ландшафт и мозайки от екосистеми с глобално, регионално или национално значение, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обилие.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

При формиране на критериите за разпространение на горите, отговарящи на ВКС 2 е взето под внимание географското разпространение на обширните горски масиви на територията на страната. Горите отговарящи на тази консервационна стойност се обособяват по критериите - естественост, фрагментираност и минимален териториален размер на жизнено проявление на популациите на естествено срещащи се видове.

Идентифицираните по тези критерии горскостопански единици са представени в отделно Приложение 3 към Националното ръководство и включват площ от **41000 ха** в отдели:

1-385, 402-423, 425-454, 456-589, 591-595, 598-631, 634-642, 645, 648, 650-651, 654, 677-681, 688-691

Потенциални заплахи за горите формиращи ВКС 2

Намаляване на лесистостта на територията. Нарушаването на видовото, възрастово и структурно разнообразие на ниво ландшафт. Възобновяване чрез залесяване след големи природни нарушения територията, особено с неместни и неавтохтонни видове (изкл. дендрариумите и геогр. култури). Друга заплаха би могло да бъде изкуственото залесяване на естествени открити пространства в горските масиви и не на последно място нарушаване целостта или намаляване на общата територия на горския ландшафт.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на лесистостта на територията.
2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.
3. Не по-малко от 5% гори от основно представените горскодървесни видове на територията на горскостопански единици или части от тях, включени във ВКС 2, трябва да бъдат отделяни за превръщане в гори във фаза на старост (Old-growth forests). Подробни препоръки за стопанисване на горите във фаза на старост са дадени в *Приложение 4А*, т. 15 ръководството.
4. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
5. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.
6. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав на насажденията освен в случаите когато:
 1. След големи природни нарушения територията е оставена на естествената сукцесия.
 2. Целта на стопанисването на насаждението е възстановяване на коренни видове.
7. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. В определените по ВКС 2 територии да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи

с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение, с изключение на ДЛС.

8. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.

9. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващата фрагментация е под определения граничен процент. При планирането на пътища и инфраструктура, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на живите организми – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и размер на територията. Количествените показатели трябва да съответстват на посочените в таблицата за пълна оценка за всеки от определените горско-растителни пояси.

2. Мониторингът се извършва всяка година по документи. Да се използват действащите горскостопански планове, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, и т.н.

3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.

4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, влияещи директно или индиректно върху някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини и кариери, неустойчиво земеделие и др.

5. Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.

ГВКС представляват всички ЗГГФ, включени в списъка на *Приложение 3* към ръководството. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Основно те са гори в последната фаза от развитието си, в които дървостоят е достигнал значителна възраст, не е съществено повлиян от *едроплощни природни нарушения** и 27

наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид и месторастене; стоящи и паднали големи мъртви дървета в различни фази на разлагане.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ДГС Айтос от 2020 година. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 3* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ДГС Айтос са идентифицирани 8 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Списък на подотделите, на чиято територия са разположени съответните съобщества, са представени в Таблица 2. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

Таблица 2. Застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на ДГС Айтос
Потенциални заплахи за горите включващи ВКС 3

Естествено за този вид насаждения заплаха представляват едроплощните природни нарушения /пожари, наводнения, ветровали, свлачища, каламитети и др) След подобни явления риск може да представляват несъобразените лесовъдски мероприятия като:

За низинните и равнинни върбово – тополови гори изсичането на естествени видове чрез гола сеч при почистване на речните корита и изпълнение на инвестиционни проекти в непосредствена близост до водни течения. Това води до допълнителен риск и за водните растителни и животински видове.

Риск е извеждането на лесовъдски мероприятия на стръмните места и дълбоките долове за бука, провеждането на възобновителни сечи в горите от космат дъб, ниския турнус за смесените гори с преобладаване на зимен дъб, унищожаване на липови насаждения при събиране на цвят със стопанска цел и др.

№	EUNIS	Наименование	Кратка характеристика	Отдели в ДГС Айтос
1	G1.1112	Eastern European poplar-willow forests	Крайречни най-често смесени върбово-тополови или чисти върбови или тополови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат	24-х,ц; 30-е; 571-а,б,ш; - с площ 8,5 ха
2	G1.2116	Dacio-Moesian ash-alder woods	Смесени крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша (<i>Alnus glutinosa</i>). На места едификатори и съедификатори са бялата елша (<i>Alnus incana</i>), източният чинар (<i>Platanus orientalis</i>) и обикновеният ясен (<i>Fraxinus excelsior</i>). Участват още различни видове върби, най-често трошлива върба (<i>Salix fragilis</i>) и бяла върба (<i>S. alba</i>). Този тип галерийни гори се срещат по-често в ниския планински пояс и рядко в средния планински пояс.	. 177 с, 240-в; 570 е; 589 е; - 2,5 ха
3	G1.6E11	Eastern Balkan Range oriental beech forests	Гори с доминиране на източен бук (<i>Fagus orientalis</i>) в Източна Стара планина. Характеризират се с липса на подлес от вечнозелени евксински елементи и с по-беден на евксински елементи тревен етаж. Характерни растителни видове:	1 б, г,ж,з,и; 2 в,г,е; 3ж,е; 4 в,г,д,к; 46 а; 47 а,в, 48 е,и,к; 49 а,б,в,д,з; 50 е; 54 а,б; 57 а,д; 58 б; 63 з; 74 г,д,т,у; 75 а,е; 76 а,ж; 79 к; 81 б,в,к; 96 г,д; 97 и,л,п,р; 98 д,м,п; 99 б,д; 100 а,в,ж; 101 д,м,ц; 102 и,к,л; 103 в,д,е; 105 к; 106 н; 111 а,в,л; 139 г; 140 б; 142 б,г; 143 з,и,к,л; 144 с; 149 г,д,е; 154 е; 161 б; 163 а; 170 б; 171 а,г,д,ж; 172 а; 172 г,к,м; 173 е; 176 а,б,в; 177 б; 178 ж,о; 179 г,д,ж,н; 182 г; 184 а,г,л; 185 а; 186 е; 188 г; 191

			<i>Primula vulgaris</i> ssp. <i>sibthorpii</i>, <i>Trachystemon orientalis</i> и <i>Scilla bithynica</i>.	у,ф; 192 д,л,м,н; 193 а,б,в,г; 194 г,ж; 195 и; 196 б; 197 а,к; 198 д,о; 199 ж; 200 б,л; 201 а; 202 а,в,е,з; 203 б,в; 205 а,г; 206 д, ж; 207 г; 208 а,е,и; 209 а,д; 210 а,в; 211 е,и; 212 ж; 213 д,м, с, т, у,ф,ц; 215 а, ж; 216 в; 217 е; 217 о, ф; 218 в, ж; 221 в, д, ж, и, к; 223 и, к; 224 е,и; 225 б,ж; 226 д,е,з,л; 227 а, д,л,т; 229 и; 230 г, д; 231 з; 236 а; 238 к,л,м; 240 а,д,е; 241 в; 252 б,г; 262 к; 265 д; 267 г; 280 е; 284 с,у; 287 а,в; 288 ж; 289 а; 290 а; 291 д; 292 а; 296 в; 297 з, м; 298 г,к; 299 е, к; 300 в; 301 в; 304 з, л; 305 б, г,к,л; 306 в, е; 307 д, л; 312 в,и,л; 322 б,в,г,е,ж,н,п; 330 б,д,е,ж,к,л,о,п,р,с; 331а,д,е; 332 а, е; 333а,в,з; 334а,д,и,с; 335б,д,е,ж; 336 в,з,и,л; 337 р; 338 в,е; 339 а, з; 542б,е; 543а,д,е; 544а,б,г; 545г; 546 е,з,л; 547г,м,н,с,т; 548 в; 556р,с; 557а, е,л,м; 558ж; 560 и; 561а,в,ж; 562д,о,п; 634а,г,ж; 635б,г,е; 636а,в,г,д,з,и,л; 637б,ж,и,м,ц; 638д; 640в,з,ч,а1; 645а; 650б,з,и,о; 651б; 654 б; 689 ш; - 2111,6 ха
4	G1.737	Eastern sub-Mediterranean white oak woods	Гори от космат дъб (<i>Quercus pubescens</i>) – чисти или смесени с други термофилни видове.	8 в; 8 з; 15 з; 18 з; 19 з; 20 а,в,г,ж; 27 ж; 28 г; 31 е; 69 в; 260 д,п; 323 е; 323 ж; 325 л,н; 327 з,и; 381 п; 390 б,в,и,з,к,л; 393 д, ж,з,и; 453 р,т,ф,ш; 454 б,щ,я,а1; 455 б, г, д,з,и,к,л, м; 502 ж,з,и,к; 588 д; 596 в, д-и; 597 а,ж,и; 597 к; 604 к; 605 б,ж; 609 з,к,о,п,с; 610 о; 612 а, в; 613 н; 614 з; 615 а,в,г; 616 а,б,в,г,е, з; 617 а; 617 в; 618 а; 620 г; 621 а; 622 б; 624 е; 625 з; 627 в; 631 а,в,д; 632 а,в; 633 д,е,ж; 692 б,в,г; 695 д, ж; 697 г,д,е,ж,з, и,к,л - 1000,8 ха
5	G1.76A41	Stranja [Quercus polycarpa] forests	Чисти и смесени гори на източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>) в Странджа и Източна Стара планина.	1 а, д; к; 2 д; 3 д; 4 б,л; 5 а; 6 а; 7 а; 8 к; 9 и, л; 45 д; 46 б, в; 48 з; 50 б,в, г; 51 а,б,в,г,д,е,з,и; 52 б,г, д; 53 а,в,г,д; 54 в,г,д,е,ж,з,к; 55а,б,в,д,е,ж, з; 56 а,б,в,г; 57 б,в, г; 58 а,в,г; 59 а,б,в,г,д,е,ж; 60 и; 64 а,б,в,г,д,е,ж, и,к,л; 65 б,ж,д; 74 б,е; 75 б,г; 76 б,в,е,з; 77 а,в,д,е; 78 в,г,е; 79 а,в,д,и; 81 г; 82 а,г; 97б,ж; 98 а,ж; 99 в,г,е,н; 100 у; 113 а,д; 143 м; 144 ш; 148 б,в; 149 а; 153 б; 159 а; 160 а,в,г,е; 161 а,в,г,е,ж; 164 д; 166 г,д,е,ж,з,и,к,л,м; 167 б; 172 б,в,д,р,о; 173 а,г,д,ж,з; 174 г; 175 в,г,ж; 179 в; 184 б; 190 г,е; 196 в; 197 б; 198 ж,з, л, м, н,п,р; 200 а, в, г, г,д,ж,з,к; 201 б,г,ж,и; 202 ж,и; 206 б,г; 208 б,з; 209 е; 210 б,г; 215 д; 217 ж, л, м, н,п; 224 в; 230 в; 231 г,ж; 232 е; 240 и; 249 е; 261 ж; 284 х; 286 г,е; 287 б,г; 288 в,е; 289 б,е;

				290 б,в; 291 б, в; 292 б ; 293 б,л; 298 а; 300 г, е; 301 г,д,е; 303 а, д; 305 а, д,е,ж,з; 306 ж ; 330 а; 331 б,в; 334 е,о; 335 г,н,п; 336 е,ж,к; 339 в,о,п; 350 а; 403 е,ж; 404 е; 468 е,з; 480 ж; 484 к; 485 г; 488 д; 492 б, в; 497 ю, я; 500 г; 504 и,к; 549 л; 556 п; 626 д, ж; 637 в,д,х; 638 б,в,г,е; с обща площ 2066,8 ха
6	G1.7C41	Silver lime woods	Гори с ясно изразено доминиранена сребролистна липа (<i>Tilia tomentosa</i>).	110 н,о; 180 н; 253 и; 332 д; 333 г; 370 д; 413 в,е; 418 л,т; 419 к; 423 и,к,м; 425 р; 426 б; 433 е; 436 н; 445 ж; 450 у,ф; 473 д; 477 а,д,к; 489 г; 497 ш,щ; 546 ж; 547 о,п,р; 548 г,к; 556 м,о,ф,щ,ю; 561 б, д,е,з; 562 з,к; 567 г; 585 в; – с обща площ 136,2 ха
7	G1.A4	Ravine and slope woodland	Смесени широколистни гори с участие на планински ясен (<i>Fraxinus excelsior</i>), об.явор(<i>Acer pseudoplat.</i>), др.липа (<i>Tilia cordata</i>), едр.липа (<i>Tilia platyphyllos</i>), източен бук (<i>Fagus orientalis</i>) и др. разположени най-често на стръмни и урвести места.	3 в; 45 в; 48 а; 49 г; 59 в; 83 г; 95 б; 143 е,и; 151 а; 155 м; 158 а; 161 д,з; 163 г; 191 т,р; 232 б,в; 260 к; 366 в,д; 367 ж; 374 д,л; 402 г,с; 404 в,ж,и; 405 г; 408 ж,у; 413 л,м; 416 р,х; 428 а; 439 е; 441 в; 447 б; 450 л,о; 451 а,г,з; 454 е; 536 а; 549 з,к; 587 а,в; - 188,4 ха
8		Потенциални гори във фаза на старост (Old growth forests)		BG0000119/455-л BG0000133/123-н ;138-г; 140-а; 141-з;и; 142-а,б,в,г,е; 143 в,к; 145-к; 146-в,л;149-д; 150 л,п; 151-е;153-а; 154-е;161-а,б,е,ж; 164-б; 168-а,б,в; 169-а;170-б; 172-г; 173-д;е; 176 б;177-г; 179-г; 203-ж; 207-б,д; 212-а,ж; 221-в; 227-ш; 252-а,г,з; 253-а,т,х,ц; 254-а,г,м,т,у, е1;ж1; 255-а,б,в,а1; 256-г,д; 257-а,р; 259-з; 260-б; 261-а,ж; 262-з,и; 265-д; 270-г; 272-и,к,о,п; 273-а,м,н; 274-а,б,в,г,д,е; 275-б,в,д; 276-а,п; 277-б,в,г; 278-б1; з1; м1; н1, х1; 279 д,е,ж,и,л,о,с,т,ф,х,щ; 280-и,л; 283-з,т; 284-б,у,х,ш,щ; 286-б,в,г; 299-а; 307-б,г; 634-а,г,д,е,ж, з,и; 635-а,б; 636-а,г,ж,и,к; 637-б,ж,и,х; 638-д; 640-б1,д2; 640-в,г,з,р; 650-б,г,е,з,и; BG0000137/23-д;24-д;24-з;30-ж;30-м;123-н;506-и; 510-а,в; г; д BG0000151/386-б; 389-б,к; 391-е; 393-б,и; 454-а1;б1;в1 BG0000393/316-а,з,ф,с,т; 488-в,з; 502-г,д,п,с; 503-б,д; 504-г,д,ж; 506-в,г,и; 507-д,у; 515-д; 522-к; 554-ж1; з1,к1; 558-б; 559-д;560-а,в,д,е; 563-г,е,к,м; 571-б,г,д,ч; 573-г; 582-з; 587-р;т; 588-г

				ГФС извън местообитанията: 60 ж,з,и;62 д,и; 74 г,д,ж; ;76 б,г,р;115 а.б.в; 330 ж,с;334 м,р,с; 335 г,д,ж-ц,ш; 350 д,з,к,л; 393 и; 455 а,д,г,з,и,к,м; 582 р; 586 е,ж; 587 п; 591 а,д,е,з,н,п,р,у,ц,ч; 597 а,ж,и; 615 а,б,в; 688 а,б,в,г; 689 а,в,г; 691а,в -ц; 697 б,д,е,л,о,р Обща площ на ГФС 2427,9 ха
--	--	--	--	--

Забележка: В част от буквените означения на насажденията определени за ГФС в отдели 76; 123; 140; 151; 254; 255; 270; 273; 276; 278; 279; 283; 316; 334; 389; 393; 488; 502; 554; 591; 597; 637;640; 650; има промени свързани с прекартиране съгласно разпоредбите на Наредба 18/2015 г за инвентаризация и планиране в горските територии.

За всяка от горите, посочени в таблицата са представени някои основни характеристики и препоръчителни горскостопански практики.

1. G1.1112. Eastern European poplar- willow forests / Крайречни най-често смесени върбово-тополови

или чисти върбови или тополови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат Това са съобщества с голямо биоразнообразие, често поддържащи уникални растителни или животински видове. Те играят много важна защитна и противоерозионна роля, като не трябва да се пренебрегва и естетическата им стойност. Поради факта, че са гранични екосистеми, те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми посредством регулация на температурния режим и създаване на нови местообитания.

За съжаление през последните десетилетия тези гори са обект на негативно антропогенно влияние. То е особено интензивно през изминалите две години, в резултат на изискванията за почистване на речните корита. За съжаление, на много места тези изисквания се изпълняват не с оглед осигуряване на нормален воден отток на реките, а с явно комерсиална цел. Това на практика води до унищожаване на тези изключително важни за речните екосистеми гори.

2. G12116 Dacio-Moesian ash-alder woods

/ Чисти или смесени съобщества на черната елша покрай реките с характер на “галерии”/.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ОПАЗВАНЕ на естествени крайречни гори доминирани от върби, тополи или елши.

Това са съобщества с голямо биоразнообразие, често поддържащи уникални растителни или животински видове. Те играят много важна защитна и противоерозионна роля, като не трябва да се пренебрегва и естетическата им стойност. От друга страна те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми чрез регулация на температурата и създаване на нови местообитания. За съжаление през последните десетилетия тези гори са обект на негативно антропогенно влияние.

За да бъдат запазени се препоръчва в тези горски съобщества да се спре всякаква стопанска дейност. Ако все пак се вземе решение за стопанисване на тези гори, то лесовъдските мероприятия трябва да се водят с внимание към отделното дърво и биогрупа. Не трябва да се водят голи и постепенни възобновителни сечи. Дърветата и биогрупите разположени по протежението на водни течения не трябва да бъдат обект на сечи. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

Да се извърши инвентаризация на териториите заети от този тип местообитания и да се разработят планове за управление за тях. Да се възстанови на местата, където е възможно нормалния им воден режим, което ще възпрепятства разпространението на чуждоземни видове (аморфата, американски ясен и др.). Да се спре унищожението на върбовите пояси край реките и да търсят пътища за постигане на баланс между площите заети от интензивни тополови култури и естествените крайречни екосистеми, доминирани от върби, каваца, елши и др.

Подпомагане естественото възобновяване на местните видове (върби, каваци, елши). Предприемане на мерки свързани с подобряване на охраната на горите и преустановяване на сечите на елшови дървета. Въвеждане на забрани за редуциране на площите, заети от този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

3. G1.6E11. Eastern Balkan Range oriental beech forests / Гори с доминиране на източен бук (*Fagus orientalis*) в Източна Стара планина.

Горите доминирани от източен бук на територията на ДГС Айтос са разположени в долните части на полегати и стръмни склонове със северна компонента.

Препоръки за опазване: Условието в тях позволяват прилагане разнообразие от лесовъдски системи, които трябва да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието на фази на развитие. Все пак приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Препоръчително е да се избягва прилагане на краткосрочни постепенни сечи, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествени им параметри.

В старите букови гори, които са разположени в дълбоките долове, е препоръчително да не се водят стопански мероприятия, тъй като това са местообитания на редица редки и застрашени животински видове.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

4. G1.737. Eastern sub-Mediterranean white oak woods /Сухи и светли гори, доминирани основно от космат дъб (*Quercus pubescens*) с примес от други сухоустойчиви дървесни видове/.

Това са горски екосистеми, които в повечето случаи растат при екстремни условия по отношение на влажност и богатство на почвата. Видовият им състав е богат и често включва топлолюбиви понтийски елементи. Пресиленото им ползване в миналото и сега е довело до деградацията на първичните гори и почвата, негативна промяна на видовия състав и качеството на дървостоя, рязко намаляване на устойчивостта и продуктивността им. На територията на стопанството са представени 1116 ха от този тип, които са с издънков характер и на повече от 3 ротации. Очакваното бъдещо засушаване на климата ще усложни още повече ситуацията в тези екосистеми, тъй като намалената им устойчивост е предпоставка за задълбочаване на деградацията им.

За да спре процеса на деградация е препоръчително тези насаждения да се оставят на естествените сукцесионни процеси и да не се поставят дървопроизводствени цели и по възможност да не се прилагат стопански мероприятия.

Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

5. G1.76A41. Stranja [*Quercus polycarpa*] forests /Гори на източния горун (*Quercus polycarpa*) – чисти или смесени, най-често с благуна (*Quercus frainetto*) в Странджа и Източна Стара планина/.

Това са устойчиви за условията на ДГС Айтос горски формации, които са в съответствие с условията на средата. При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието от фази на развитие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната и неравномерно-постепенната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, осигуряваща по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Препоръчително е да се ограничи прилагане на краткосрочни постепенни сечи на големи територии, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Да не се извършват голи сечи и реконструкции. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При възникване на едроплощ ни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

6. G1.7C41. Silver lime woods /Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*)/.

В насажденията в добро състояние да се удължи турнуса на сечта и да се провеждат подходящи отгледни мероприятия, които ще подобрят устойчивостта на насажденията и качествените им характеристики. При лесовъдските мероприятия да се поддържа смесения състав на насажденията. Строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане сеч на клони и цели дървета за тази цел.

7. G1.A4. Ravine and slope woodland /Смесени широколистни гори с участие на планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*), едрolistна липа (*Tilia platyphyllos*), обикновен бук (*Fagus sylvatica*), източен бук (*Fagus orientalis*) и др. разположени най-често на стръмни и урвисти места/.

Условията на месторастене позволяват да се поддържа уникален смесен състав в тези гори. На територията на ДГС Айтос се срещат насаждения, доминирани от обикновения явор, които са изключително редки. Тъй като част от смесените широколистни гори растат на непродуктивни терени се изисква за всяко конкретно насаждение да се направи оценка за ползата от поставяне на производствени цели. При стопанисването им е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура и запазване на дендрологичното разнообразие. Да не се прилагат краткосрочно-постепенни сечи. Да не се извършват голи сечи и реконструкции. Не се препоръчва изкуствено възобновяване, особено с нетипични за района и/или езотични видове. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

8. Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Като основни характеристики на горите във фаза на старост могат да бъдат посочени:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

Необходимо е най-малко 5% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект на стопанска дейност. При отсъствие на достатъчно представителност на определени типове насаждения, както при пространствено разположение, когато се фрагментират естествени насаждения, в тази група гори могат да бъдат включени и горски култури. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се остави на естествената им динамика. В тях се не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 от ГФС/. В случай , че за ГФС са определени горски култури , по изключение в тях се водат стопански мероприятия насочени към подпоматени на устойчивостта и диференциацията на структурата им. Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики, на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ.

Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации вкл., опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора.

- **Гори - единствени източници на питейна вода**
- **Гори от решаващо значение за водосбора**
- **Гори с решаващо противоерозионно значение**
- **Гори с пожарозащитни функции**
- **Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството**

На територията на ДГС Айтос са представени всички пет горепосочени категории, съгласно критериите на Националното ръководство за ГВКС.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ЗГГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ЗГГТ попадащи в близост до източници за питейно-битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с широчина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ДГС Айтос екипът определи следните отдели и подотдели, които имат тази консервационна стойност (Таблица 3А; 3Б). Това са насаждения, които са около съществуващи водовземни съоръжения - каптажи, извори и чешми и предполагат снабдяване на населените места и местното население с вода за питейно-битови нужди. Те са определени след консултации с ръководството на ДГС Айтос.

След проведена консултация с отдел "Воден и водностопански кадастър" към Басейнова дирекция "Черноморски район" – Варна се установи, че в лесоустройствените проекти от 2000 и 2010 г., няма описани санитарно-охранителни зони.

През периода 2010 -2018 г са издадени Заповеди Басейнова дирекция "Черноморски район" – Варна за определяне на Санитарно-охранителни зони (СОЗ), около водовземни съоръжения съгласно Наредба 3 , както следва:

Табл.3А

№ по ред	Водовземно съоръжение	Землище	Пояс I		Пояси II и III в ГТДС		Заповед за обявяване
			Площ - кв.м	Отдел и подотдел	Площ-ха	Отдели и подотдели	
1	Каптиран извор "Мандра"	Снягово	170	330 д	12,5	330- о, п, р, с, т, у;	74/22.11.11
2	КИ "Бяла река"	Зайчар	900	542/4; 545/5	144,8	542-и, к, л, 5; 543-а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, п, р, с, т, 1, 2; 544-а, б, в, г, д, е, з, и, 1, 2, 3, 4, 5; 545-б, в, г, д, е, и, 3;	51/06.10.11
3	КИ "Ериклик"	Люляково	900	14/5	24,1	13-г, ж, 9; 14-а, в, г, о, п, с, 2, 4;	76/22.11.11
4	КИ "Кавака"	Люляково	900	ИГТ	31,2	14-д, е, ж, з, 1; 15-а, б, 5.	76/22.11.11
5	КИ "Дере баши"	Струя	545	132-о	145,0	116 - л,м,н,у,2,3; 130 -а,б,1; 131-д,е,к,м, 3,4,5, 7; 132 - а, в,г, д, л,м,1,3,6,7,10	50/05.10.11
6	КИ "Пандъкль дере"	Каменяк	900	283-6	19,0	283-ж, з, и, м, с, 3, 7, 8, 9	80/28.11.11
7	КИ "Пандък пунар"	Каменяк	130	284-ИГТ	5.8	284 а1; - ОГ33	75/22.11.11
8	КИ "Фъджъкль"	Каменяк	620	217 з1	9.2	217 з1; - ОГ33	75/22.11.11
9	КИ "Чучура"	Рупча	3880	16-т	3,9	17/л; 16/у;	24/14.06.11
10	КИ "Коджа кая"	Ясеново	900	260 к	16,9	260-г, ж, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11,	21/14.06.11
11	КИ "Баш бунар"	Тополица	7555	609 ИГФ	69.6	610 - з, к, м, с, 2, 3	14/12.05.11

12	КИ "Чортлена"	Тополица	1500	609/с	181,3	557-4; 560-л, 3; 561-и, 2; 606-б, д, е, л, о, 2; 607-б, в, г, д, е, ж, к, л, 1, 2, 3, 4, 5; 608-а, б, в, з, и, к, о, п, р, 1, 3, 4; 609-в, г, д, ж, з, р. 609 а,б,в,г,д,е,ж,з, л, м-ч,	14/12.05.11
13	КИ „Ляската”	Лясково	56	454/14	0,3	454/15,16	16/09.11.18
14	Тръбен кладенец Б-93	Тополица	700	611/ч		611-ц	13/16.01.12
15	Тръбен кладенец Б-175	Зетьово	1800				

Таблица 3Б. Списък на отдели и подотдели, определени за ВКС 4.1 за територията на ДГС Айтос

	Отдели и подотдели	
Каптажи	I ГСУ 13 д; 14 м; 20б; 129 б; 690 б; 690 з; II ГСУ 141д; 222д III ГСУ 281 е; 305 б; 341 б; 341 д; 638 г; 640 м; 641 а; IV ГСУ 532 г; 545 г; 558 д; 582 и,л; 584 г V ГСУ 591 ж; 601 г; 614 з; 610 о; 697 а Забележка: В подотдел 341 "д" са 2 бр. каптажи	
Извори и чешми	2 д; 3 а; 7 а; 9 г; 11а, г; 14_4; 15 б; 17 и; 18 в; 20_1,2; 27 а, в, 8; 30 л; 31 а - н; 34 т; 37 н; 39 п; 40 е; 41 а, в, и; 42 в, ж; 46 е; 47 б; 48 и, г; 51 е; 75 а; 81 в; 86 н; 88 а, в; 89_2; 91_2; 92 д; 94 в; 95 а; 98_3; 99_2; 100 б; 101 м; 102 л; 103 б, в, 1; 105 д; 107 д; 128 а; 130 б, в; 132 д; 141_1, б, в; 143 л; 145 б; 147 в; 149_1; 151 б; 152 г; 175 г; 176 г; 200_6; 208 ж; 209 в; 217 з1; 224 г; 225 б; 226 е; 228 в; 234 в; 244 д; 260 г; 262 а, д; 263 д; 275 г; 279 н; 280 в; 281 е; 283_4; 284 е, 3; 291 д; 292 б; 294 -5,8; 295 а, б, д; 296 д; 304 а, 2; 305 е; 317 д; 318_7; 321 д; 323 д; 328 к; 329 в; 330 д; 332 д; 338_5; 339 о; 341 д; 342_5, б; 345_5, м; 350 ц,ю,я; 381 п; 399_в; 420 д; 435 е; 454_14; 473_1, б; 483 а; 503 б, в; 517 с; 526 д; 528_1; 530 в; 531 е; 538 о; 539_7; 540_2; 545_1; 547 г; 554 ц; 562_2; 609 з; 610 о; 613 б; 614 з; 624_11; 625 е, з; 630 к; 634 з; 635 б; 639 а; 640 3, 61, ю; 650_2, е; 651 а; 654 д; 677_4; 690 б, 13; 691 ф,р;	

Потенциални заплахи за горите включващи ВКС 4.1.

Несъобразяване с режимите на стопанисване и опазване на санитарно-охранителните зони.
Провеждане на голи сечи и нарушаване на оптималната пълнота за този вид гори (0,5-0,8),
нарушаване на земната повърхност

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

Съгласно „Карта на заплахата и риска от наводнение” теторията на ТП „ДГС-Айтос” попада в райони със значителен потенциален риск от наводнения-Севернобургаски реки” и река „л.Камчия”; подземни водни тела с кватернерен, неогенски, палеогенски, горно и долнокреден хоризонти; зони за защита наводите по

чл.119а, ал.1 от Закона за водите; зони за защита на питейни води и зони , в които водите са чувствителни към биогенни елементи.

1. Горският стопанин е длъжен да се съобразява с режимите на стопанисване и опазване, съгласно Наредба 3 от 2002г. за санитарно-охранителните зони около водоемите за питейно и битово водоснабдяване.
2. Когато няма обособени санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода се използват посочените в определението за ВКС 4.1. изисквания. Да се разработят специфични мерки за стопанисване и опазване, съответстващи на изискванията на Наредба 3 от 2002г. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:
 - ✓ ☐ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв. В случаите, когато водоизточника е каптаж или извор, поръчителна добра практика е зоната около него да се остави без лесовъдска намеса като остров на старостта;
 - ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
 - ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
 - ✓ Забрана за прилагане на голи сечи;
 - ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.
2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията, предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.
3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.
4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите.

В районите с риск от наводнение е необходимо да се поддържа и подобрява водозадържащата способност на горските и крайречни територии, чрез залесяване на гола площ във вододайни зони, изграждане на защитен горски пояс, залесяване на бреговете и надзаливаемите тераси с дървесни видове, изграждане на земно-насипни диги или комбинация на диги и залесяване, изграждане на нови канализационни мрежи и нови корекции на речните корита. В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия. Забраняват се голите сечи в райони най-малко на 500 м от водни обекти. Дейностите в зоната на повърхностните и подземни водни тела не трябва да противоречат на режимите на местообитанията от 33 „Натура-2000”.

РЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ЗГГТ, които представляват:

- 1. ЗГГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;**
- 2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);**
- 3. ЗГГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ;**

4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг) и други големи реки;
7. ЗГГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

За територията на ДГС Айтос са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 3 и 6 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

За териториите на ДГС Айтос съгласно данните от инвентаризация за лесоустройствения проект (2020) и по критериите от горното определение за изследвания район и теренни проучвания са определени отдели и подотдели, отговарящи на тази консервационна стойност. Те са систематизирани в Таблица 4.

Таблица 4. Списък на отдели и подотдели, представляващи гори по определението за ВКС 4.2. в ГТДС за ДГС Айтос

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.2.	Отдели и подотдели – 3879,3 ха
Точка 1. ЗГГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;	263;264; 278-313; 329-338 във водосбора на река "Казанска река" с площ в ГТДС 2677,0 и лесистост 95 % 204-220 във водосбора на р. „ Балабан дере ” с площ в ГТДС 1015 ха и лесистост 93 %. – Общо 3692 ха
Точка 4. Крайречни естествени гори от бяла топола	24 х,ц; 30 с; 571 а,б,ш – с обща площ 8,5 ха
Точка 6. Гори в 100 метровата ивица на река Луда Камчия	21 и,х; 22 н,п,р,т,у,х,ц,я,щ1; 23 д,п,н; 24 ц,ч; 29 с; 30 ж; 108 и; 124 ж, 2; 254 е1,ж1,8; 255 в,а1,б1; 257 а; 273 а; 274 б,в,г,2; 275 а; 276 л,п,с; 277 у; 278 и,2; 316 а,6,7; 318 г; 505 г; 510 а; 554 а, в, е, ж,к, и, д1-н1, 19; 571 б,ч; с обща площ 133,8 ха
Точка 7. Гори в 200 м ивица на яз."Цонево"	125 е,ж,з,к,л,м; 126 и,к,л,м,н,о,8,9,10,11; 127 е,12, 15; 135 ж,з,и,к,11,13,14,16,17; 136 в,г,е,ж,з,и,к,1,2,3; 139 к,п,р, 20,24,25,26,27; 140 г; 141-а,б,в,2,9 обща площ 52,8 ха, от които залесена 45,0 ха

Потенциални заплахи за горите включващи ВКС 4.2.

Всички рискове отнасящи се за ВКС 2 и 3 се отнасят и за тези ВКС , като допълнителен риск тук е оставянето на нарушенията от стопански дейности терени невъзстановени.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Горите с водозащитни функции се картират.
2. Провеждането на стопанска дейност трябва да се извършва съобразно Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2.
3. За насажденията с ВКС 4.2 са в сила всички мерки, които са посочени за съответните насаждения, посочени във ВКС 3.
4. Като общи допълнителни препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

- ✓ За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
 - ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора;
 - ✓ В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;
 - ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
 - ✓ Пълнотата на насажденията да не намалява под 0.5;
 - ✓ Забрана за използване на голи сечи;
 - ✓ Използват се технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина;
 - ✓ След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);
5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

Препоръките на БДЧР – Варна относно опазване на териториите от наводнения и ерозия се свеждат до: 1. недопускане натрупването на дървесна маса в речните легла и дерета, да не се нарушава хидроложкият цикъл и естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици. 2. При извършване на дейности в близост до водни обекти мерките за минимизиране на риска да следват ограниченията на чл.чл. 143 -146 от Закона за водите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

За горите, представляващи ВКС 4.2., да се използва мониторинга на водите извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ЗГГТ, представляващи:

- 1. ЗГГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;**
- 2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси;**
- 3. Гори предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°.**

От ЗГГТ на територията на ДГС Айтос за тази консервационна стойност се покрива с определения по т. 1, определени по данни от лесоустройствения проект на ДГС Айтос и са представени в Таблица 5.

Таблица 5. Списък на отдели и подотдели по определението за ВКС 4.3 за ДГС Айтос

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.3	Отдели и подотдели
Точка 1. ЗГГТ с наклон	11 б; 16 з; 24 р; 28 б; 29 б; 30 н; 32 о; 33 г, з, м; 35 е; 42 д; 45 а, д; 49 ж,и;

над 30°	53 з; 55 д; 62 л; 63 а,в; 74 о,р; 78 з; 83 б,в,д; 85 б; 86 л,ф,ч; 90 а,в; 91 б,ж,з; 92 ж,з,и, ф; 94 б,г,е; 96 д; 99 б; 100 ц; 106 н; 107 к,п; 122 е; 124 и,к; 125 б,п; 129 г; 135 б,е; 145 к; 148 ж; 161 б; 170 б; 172 г; 173 е; 177 р; 191 ф; 205 а; 207 д; 209 а; 236 а; 240 в,д; 241 в; 245 д; 252 з; 254 м,т,у; 259 в, д; 260 д,г; 262 в; 263 ж,л; 270 г; 271 е,и; 272 и; 274 а,д; 275 а,б,г,л; 277 у; 278 и; 279 д, е,и,с,т,х; 283 и; 306 б, е; 307 б; 308 м; 309 б,д; 317 е; 318 д; 330 к; 331 д,е; 332 а,е; 333 з; 334 м; 335 е; 339 с; 348 з; 350 б,в,е,к,л,т,ц,ю,я; 352 к; 361 г; 379 б,е; 391 е; 454 а1,в1; 502 д,е,с; 506 б,в; 507 у; 554 ж1,щ; 560 в; 620 в; 634 а, г; 640 в,з,а1,д1; 650 б, д,з; 678 б; 680 д,е; с обща площ в ГТДС -731,8 ха.
---------	---

Потенциални заплахи за горите включващи ВКС 4.3.

Основна заплаха тук е нарушаването на терена – горните почвени хоризонти и растителното покритие. Определящ фактор за този риск могат да бъдат както прекалените валежи, наводненията и земетресенията презизвикващи свлачищни процеси, така и несъобразените с условията на терена стопански дейности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е съгласно изискванията на ЗГ за горите със специално предназначение и с насока към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят интензивни сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.
2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:
 - ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
 - ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.
3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:
 - ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
 - ✓ Площна динамика на свлачището;
 - ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

За територията на ДГС Айтос са определени горите отговарящи на тази консервационна стойност въз основа на геобазата данни и теренни проучвания, възлизащи на площ около 14 279 ха. Определени са широколистни гори с преобладание на зимен и космат дъб, цер, благуна, източен бук, габър, липа и други широколистни видове, отговарящи на изискванията за големина на заемащите площи. Посочени са подотделите, съответстващи на тази консервационна стойност, които са дадени в таблица 6.

Таблица 6. Списък на отдели и подотдели по определението за ВКС 4.4 за ДГС Айтос

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.4	Отдели и подотдели
	Гори отговарящи на определението за ВКС 4.4 І ГСУ– 1 ж, 2 б,в,е; 3 а,б; 4 е,ж; 6 л; 7 а, е,и; 8 б, г, е, к; 9 о, в, б; 10 б, в, д, м; 11 в; 12 б, д, е; 13 а,в,е; 15 д, е; 16 к; 18 а, в, д, е, ж, з; 26 з, и; 27 а, и; 28 о; 29 е; 30 а, г; 31 г, е,м; 32 з; 33 е; 34 в, ж; 36 ж; 37 г, е, и; 38 а, в, з; 39 г.; 40 д,з; 41 о, р,х, щ, г1; 42 а, р; 43 е, и, л, м, т, ф, ц, ч, ш, ю; 44 в, ж, з, л; 46 е; 47 д; 48 в, е, з, к; 49 г; 56 а, в, г; 57 г,д, е; 60 к; 61 б, ж; 62 а, б; 63 з; 64 е, ж, и, к, л; 65 б; 67 а; 68 г; 69 а, в; 73 н, т, ф; 74 б,г; 82 г, е, з; 84 е,л, о; 85 в, з; 87 е, ж, к, с; 88 б; 92 б,в,е,к; 93 д,к,и; 97 б,ж; 98 а,д,ж; 99 д; 100 б,в,д,ж,у,х; 101 а,д,и,п,у,ц,я; 102 в,д; 103 а,в,е; 104 б,в,г,е; 105 б,е,з,и; 107 б,н; 110 з,к,п,р; 112 а,б,г,и,к; 113 б; 118 а,б,в,д; 119 д; 120 г,е,з; 121 е,з,о; 122 а,м; 123 щ,ц; 124 в; 125 в,г,д,р; 126 в,ж,з,п; 128 а; 129 е,и,м; 132 и; 134 а,г; 135 а,г,м; 136 и; ІІ ГСУ – 138 б; 143 г,з,м; 144 в,м,с; 145 а,г,е,к,н,п; 146 г; 147 а,в; 148 в,е,к; 150 а; 151 б; 158 з; 162 б,д,е; 170 в,е; 176 г,н; 177 д,ж,з,к,н,п; 178 ж; 180 г,д,л,р,т; 181 б; 185 а,в,г,ж,з,и; 188 б,г,д,ж; 189 а,в,д,ж; 190 а,е,з; 191 б,в,д,е,у; 192 а,в,ж,з,к; 194 б,ж; 196 в; 197 ж; 198 ж,м,п; 202 в; 204 е; 207 м,н; 208 в,д,к; 210 а; 211 а,в,г; 212 е; 213 к,з,м,с,т,у, х,ц,ч; 214 а,в,д,з; 217 е,ж,о,ф; 218 з,к; 220 п,с; 221 а,г; 223 в,г,ж,з; 224 в,г,ж; 227 м,н,у,х,ч,ш; 228 е, ж, и, к; 229 з,к,м; 232 б,в,г; 236 г,д,и,к; 242 а,в,г,е; 250 в,д,е,ж; 253 а,м,п,с,х,ц; 255 д,о,ч,ш,у,ф,ц; 256 е,ж,н,у; 258 а,н,р; 261 г,ж,р; 264 в,з,к,м,п; 265 а,г; 267 м,н,к; 269 л,х,ф; 270 е,ж,к; 271 з,и,к,м,т; 272 ж; 273 в, е,ж; 276 г; 277 а,з, к,р; 286

д,и; 288 в,г; 289 б,е; 294 е,л,р; 339 о,з;

III ГСУ – 300 г,е,ж; 301 а,в; 302 б,ж,и,к; 305 д,е; 306 в,д,з; 307 л,к,д; 313 а; 329 а,б,г,ж,и,м,н; 330 б,д,и,л; 331 б; 333 б,в,л; 334 а,б,г,е,и; 335 а,б; 336 в,г,е; 337 а,е; 338 д; 344 в,е; 345 б,г,д,ж,к,н; 348 г,е,ж; 349 и,ж,л,н,о; 351 б,в,у,л,о,р; 355 в,з; 356 и; 360 б,в; 361 в, и,к; 362 а; 363 б; 364 в; 365 б,д; 366 г,ж,и; 367 д; 368 в,г,з; 370 б,и; 414 а,б,е; 439 к,л; 440 в; 446 г; 637 г; 639 в,г; 640 к,ф,ш; 648 а,б,в,г; 650 а,з, к,л,о; 651 ж,з,к; 677 к; 679 г;

IV ГСУ – 312 л; 314 в,г,л,ц; 315 а; 316 е,к,п,ц; 317 г,з; 318 а,е,л; 319 в; 320 е; 478 т,ц; 481 б; 482 г,д; 488 л; 489 н,п,р; 490 а; 491 г; 494 п; 497 м,р1; 498 а,т; 506 з,и; 515 д; 522 н; 528 л,н; 529 е; 530 г; 531 д,ж,з,и; 532 а,б,н; 534 а; 537 б,з; 541 в,е,д; 458 г,е,з; 549 р; 550 в,е,р; 557 н; 582 р;

V ГСУ – 369 б, з; 371 а; 373 б; 374 в,д, е, у, ф; 378 в; 380 б, д,е,ж; 381 г,е,и,х; 382 ч; 383 б,ж ; 384 з; 404 м,о,п,р; 405 е,к; 408 в,г,п; 409 б,е,з; 410 ж,з; 411 а,б,г; 412 б,в; 426 а,г; 427 а,д; 428 а,ж,з,и; 429 а,б,в,г,д,ж,з; 433 г,е; 435 е,и,к,л,н; 436 и,ж,у,ш; 437 г; 447 х,ц,ч; 453 з,к; 454 б,г,д,л,т; 456 е,к; 472 а; 535 б; 536 г,х; 594 д,е,и,к,л; 595 а; 598 д; 603 б,д; 604 б, г, д, ж,к,м; 605 а,б,г,л,к; 606 а, ж; 607 а,и; 610 ж; 625 в,г; 626 с; 629 а; 630 а,г;

Заплахи за горите представляващи ВКС 4.4.

Такива гори могат да бъдат всички широколистни насаждения, граничещи с иглолистни култури. Тук заплахите са свързани по-скоро с компрометиране на противопожарните им функции и в частност наличието на отворени пространства и намаляне на пълнотата около културите под 0,7. Не без значение е липсата на превенция на пожарите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.
2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на покритието под 0.7 за съответните подотдели и пълнота не по-малка от 0,7 на ивицата непосредствено граничеща с иглолистни култури или терени с леснозапалимо покритие. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.
3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.
4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица. Да се прилага система за годишен мониторинг, която да отчита състоянието и изменението на ключови параметри

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;
2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

При анализа се установи, че на територията на ДГС Айтос са представени гори отговарящи на определенията на т. 3. На базата на данни от инвентаризацията за лесоустройствен проект на ДГС Айтос са определени насаждения за защита на първокласни пътища. Те са описани в Таблица 7.

Таблица 7. Списък на отдели и подотдели, определени като ВКС 4.5.

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели
Точка 3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения	<i>Защитна ивица от двете страни на първокласен път Айтос-Провадия</i> 138 к, 25; 139 п, 20,24,26,27; 140 г; 141 а,2,9; 254 е1,ж1,8; 255 в,а1м1; 257 а; 271 с,у,х,11; 272 н; 273 а; 274 б,в,г, 2; 275 1, 5; 276 л,п,с,6,7; 277 у; 278 л,х,ш,о1,п1,р1,у1,х1,1,2,3; 316 я,20,21,27,30; 318 б, и,к,2,5,8; 319 а, м,1; 320 е,ж,з,1,7,9; 436 з,и,п,р,с,ф,1,3,4; 437 д,3; 438 г,1; 439 р,с,5,6; 440 д,2,4,6; 453 дс,у,х,ц,4,5,8,12,20,21; 496 п,5; 497 к,т, и1,к1,с1,1,6,7; 554 л1,к1,17;
	<i>Защитна ивица от двете страни на ж. П. линия Карнобат-Синдел -</i> 21 и,х,с,27; 22 м,о,п,ц,щ1,ю1; 23 д,е; 24 д,у,ф,ц,ч; 25 д; 33 и,7; 108 е; 119 н; 123 ю,я,а1; 124 д,л,м; 125 е,ж,з,к,л,м,н; 126 и,к,л,н,о,8,9; 127-12; 135 д,и,л, 8,10,11,12,13,16; 136 в,г,е,ж,и,к,л, н; 276 м; 278 д,л,ц,р1,1,2,3; 316 2,3,4; 504 б,в; 599 г,д,ж, 2,3,4,5.
	<i>Защитна ивица от двете страни на газопровода Русия-Турция - с</i> обща площ 629.4 ха., от която 492.9 ха. е залесена и 136.5 ха. незалесена. 21 д,а1,16,17,19,24; 22 г, д, 1; 36 а-г, и, 1,2; 37 а,б, ж, к, л, м, 1,3-6,9,10; 38 г, е,ж,и, 3-6,8; 39 е,ж,з,и,6,7 ; 86 в,д,е, 7-10,14,20,21; 91 м, 5,6,7,9; 92 н,о,с,у, 4-10; 93 п,ц,а1, 4,7,13,14; 108 в, г, д, ж, з, 4-6,9; 110 м, н, о, 7-10; 117 в,г,д, 3,4; 118 ж; 119 е-м,7-10 ; 120-1,2; 121 а, м, н, 1,5; 131 а,1; 167 г, д,ж, 1, 3; 168 е; 171 в,г, 1,2; 172 ж, з, к, л,м,п, 3, 4,5; 175 д,е,1,2; 176 д, е, ж, м,о, 1, 2; 178 в, 1-3; 179 а, б,д, е,и, к,л, 1,3,4,5; 180 б, в, г, 1; 181 а; 196 ж, з, и, 1, 2, 4; 197 и; 198 б,г, з, и, к, м, п, р, 1-4, 6,7; 199 б, д, е, и, к, л, 1,2,4,5,6,8,9,10,11; 200 д,е,и, 2-8; 207 з, и, 6; 352 в, г, 5,6,7; 353 м,н,о,1,4; 355 а, н; 381 ф,ц,ч,ш,щ,1,8,10; 402 е,ж, н, р, с, т, 1,2; 403 д, е; 417 в, е, ж, с,у,ф, ц, ш, ю, 1; 419 а, 1, 2; 420 е, 2; 638 а, б, 1, 2,6,7; 640 м1,п1,р1,с1,21,22,23; 691 м,к,л,н,п,13-17,19,20.

Заплахи за горите представляващи ВКС 4.5.

Основен риск тук представляват антропогенните изменения свързани с компрометирането на защитните функции на гората- прекъсване, унищожаване на защитните ивици около селскостопанските площи, инфраструктурните обекти , зелените буфери около големите водни течения (напр.р.Камчия; р. Казан дере; р.Шиваровска) .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

1. Необходимо да се оцени реалните и потенциални заплахи за ключовите горски функции от горскостопанските дейности. След оценката да се извършат и консултации с местните общности, съответните експерти и органи за да се получи информация за въздействието на

други дейности върху идентифицираните горски територии и да се предприемат мерки за намаляване на потенциални бъдещи заплахи.

2. След оценката на заплахите, да се разработят мерки за запазване или възстановяване на нарушени територии / функции.

3. За горите, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, с най-добър ефект в практиката се утвърждава ажурният (продухваем) тип полезащитен пояс. Би следвало стопанисването да е насочено към оформянето и подържането именно на такъв тип пояси, чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж, като ажурността по цялата височина е не по-малка от 50% при равномерно разположение по дължина.

4. В крайречните гори от значение за рибните популации, се препоръчва да не се планират и провеждат стопански мероприятия. При необходимост се планират и провеждат дейности за възстановяване на крайречните горски съобщества.

5. В горите за защита на инженерни съоръжения отгледните сечи се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, който да не намалява съществено защитните ѝ функции – да се прилагат само сечи с дълъг възобновителен период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

За горите, представляващи ГВКС 4.5, да се организира и прилага система за годишен мониторинг, която да отчита състоянието и измененията в ключови параметри на тези гори.. Да се използват съвременни картови материали и теренна информация. Необходимо е да се следи за изменения на добивите в обработваемите земи и на рибните ресурси в съответните територии.

ВКС 5. Основни потребности на населението.

Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности* и коренното население* (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие).

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава дадена горска територия.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС и в частност Методиката за определяне наличието на ВКС 5, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди – съществено ниво
- Паша и фураж – сено и листна маса – значително ниво – тук се отнасят всички отдели и подотдели на стопанството с изключение на възобновителните участъци, като заповедта за забранените територии се актуализира всяка година и се изпраща на заинтересованите страни
- Гъби – незначително ниво
- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.) – на незначително ниво
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1) – критично ниво

ДГС „Айтос“ е разположено в землищата на 55 населени места в 2 общини –Айтос и Руен с обща площ от 1093 кв.км и общ брой жители 56282 по последно преброяване. Общият

брой на населението на територията на ДГС към юли.2015 г. е около 55257 жители.(селата Рожден, Рудина и Сини рид попадат в ГС деление към ДЛС-Несебър)

Община Айтос е втора по големина в рамките на област Бургас. Средната гъстота на населението (89 души/км²) е една от високите в страната. Горските територии заемат 24 % от територията на общината. В общината около 46 % от жителите са икономически активно население(около 15000 души). Равнището на безработица за община Айтос е 13,3 %. Основно населението е заето в търговията и обслужването, транспорта, строителството, текстилната промишленост. Малък е дялът на заетите в горската сфера.

Община Руен е четвъртата по големина в рамките на област Бургас. Характерна особеност е високият дял на горските територии – 54%. Гъстотата на населението е значително по ниско от средното ниво за страната (70,3д/кв.км), а именно 42,1 души/кв.км. С минимален превес са лицата в нетрудоспособна възраст, което говори за леко влошена възрастова структура. Равнището на безработица за община Руен е 19 %. Промислените предприятия осигуряващи поминък на местното население са предимно текстилни и дървопреработвателни. Основно населението е заето в търговията и обслужването, транспорта, строителството, текстилната промишленост. Малък е дялът на заетите в горската сфера.

Горите на територията на горското стопанство са преобладаващо държавна собственост – 92,5 %. Горите на частни и юридически лица, както и общинските гори са с незначителна площ - общо около 7,5 % от горите и земите от горския фонд.

Икономическото значение на горите на територията на ДГС Айтос е като източник на строителна дървесина за нуждите на дървопреработващата индустрия и преди всичко източник на дърва за огрев за задоволяване нуждите на местното население.

Почти 100% от местното население в Община Руен и Айтос (без града)използва дърва за огрев за отопление и/или готвене. Тъй като само 7,5 % от горите ни са недържавна собственост ДГС „Айтос” осигурява почти 100 % тези нужди. По голямата част от добива на дървесина в „Плана за годишно ползване”(около 38 000 пл.мз) на ДГС се определя за ползване от местните хора по цени, определени от ЮИДП-Сливен. В кметствата се изготвят списъци за нуждите от дърва за огрев и строителен материал, които се съгласуват с ДГС. Добивът на дървесина по тези списъци се осъществява чрез отдаване на дейности по реда на Наредба 2 и последваща продажба по списъци на съответното кметство, а представителя на ДГС разрешава и контролира добива и извозването на дървата.

От страна местните хора няма сериозни оплаквания по отношение на предоставяните количества на дърва за огрев и строителен дървен материал. От страна на ДГС е налице разбиране и „компромиси” по отношение закъснели заявки и допълнително заявени количества в рамките на утвърдения лимит. Основните оплаквания на местните хора са свързани с времето на добиване, качеството на дървата за огрев, необходимостта от предварително заплащане на заявените количества и понякога затруднения достъп до местата, определени за дърводобив.

Друга важна социална функция на ДГС „Айтос” е осигуряването на дърва за огрев на социално слаби граждани През последните няколко години организацията на тази дейност е в прерогативите на Общините и се извършва със съдействието на ДГС.

Местното население не е ограничено и отделно от ползването на дърва за огрев (без право на добив съгласно изискванията на сертификацията за квалификация на мотористи, осигуряване на БУТ, не на последно място организацията свързана с поединичното разпръснато във времето и пространството обслужване на гражданите), свободно ползва и различни видове странични горски продукти за собствени нужди или за допълнителни доходи.

В общините около ДГС „Айтос” събирането и изкупуването на НГП не представлява устойчив поминък за местното население. През 2016 и 2017 г. са издадени разрешителни за ползуване на НДГП на стойност 5800 лв. вкл. паша на дом.животни.2650 лв за такси,от който природен ресурс също е намаляла зависимостта на местното население . Издадени са 15 за събиране на билки и гъби и 120 фактури за паша. С оглед местните особености и при определени условия е разрешена и пашата на кози, която по принцип е забранена поради уврежданията, които животните нанасят на горите. Осигуряването на възможност за пашуване на домашни животни става съгласно съгласувана със съответната община Заповед за забранените за пашуване на дом.животни райони по землища, отдели и подотдели.

Добрата инфраструктура, стабилния обем на добиваните ресурси от страна на стопанството и не високият процент заетост на местното население в извършването на горските

работи не могат да се смятат за пример за зависимост на населението от дадени горски територии и безалтернативност в приходите на домакинствата на територията на ДГС Айтос.

Развитите строителство, земеделие и търговия в района, както и проведените консултации с кметствата, дърводобивни фирми, представители на местното население в региона, показват също, че местното население не е безалтернативно по отношение ползванията и приходите от горите и поради това може да се смята, че ВКС 5 почти не се проявява на територията на ДГС Айтос.

Високото социално значение на горите на територията на ДГС могат да се ограничат до значението им за осигуряване нуждите на местното население от дърва за огрев и битови нужди. Поради високата степен на зависимост (особено в Община Руен) на местното население тя и в бъдеще ще бъде ключова по отношение определяне на отношението на местните хора и общински администрации към управлението на горите в ДГС Айтос. Към момента не съществуват сериозни проблеми в тази област. Такива биха възникнали ако, след приключване на сертификацията, по една или друга причина се намалят количествата дърва за огрев и дървен материал, отделяни за задоволяване на нуждите на местното население. Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал в резултат на сертификацията. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена.

Като общи препоръки за управлението на горите в ДГС Айтос с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- Най-уязвима група по отношение гарантирането на дървата за огрев са социално слабите. Действащата социална политика на ТП „ДГС-Айтос” е насочена към възможно най-пълното за задоволяване на този минимум, който средно за страната е определен на около 6-8 м3 дърва на домакинство за отоплителен сезон;

Заплахи за ГВКС 5: Липсата на баланс между социалната и икономическа политика на стопанствата. Превишаване и неустойчиво ползване на природните ресурси, от които пряко зависи благополучието на местните общности.

УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 5

1. Определяне на заплахите и източниците на заплахата за определените ВКС и оценка на потенциалния вреден ефект на дейностите, провеждани в горите върху тези ресурси.
2. Определяне на потенциалните конфликти между екологичните и социалните аспекти на ВКС.
3. Работа с общностите за определяне на конкретни територии с наличие на това ВКС, чието стопанисване трябва да се съгласува със съответната горскостопанска единица.
- 4. При установяване наличието на това ВКС, да се ревизират дейностите в лесоустройствените планове и проекти и стратегиите за развитие на общините, с оглед запазване на консервационната стойност.**

УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 5

1. Определяне на текущото състояние и тенденциите за промяна на ВКС 5.
2. Отразяване на резултатите от мониторинга и преразглеждане на дейностите в лесоустройствените планове и проекти и стратегиите за развитие на общините

ВКС 6. Културни ценности.

Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-

историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии. Във ВКС 6 са включени и горски територии от значение за туризма, когато той подпомага и поощрява запазването на местните традиции, бит и култура.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 6;
2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;
3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;
4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;
5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.
6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места
7. определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

6.2. Гори или земи от горския фонд попадащи в 100 м ивица около параклиси, оброчища, аязма, текета и др., определени при консултации с местни хора.

№ по ред	ВКС - 6	Отдел	Подотдел*	Посетители** (бр./год.)
1	религиозно място до с.Руен	424	2	50
2	религиозно място до с.Соколец	691	6	70
3	Параклис до с.Пешерско	406	г	20-50
4	Манастир „Св.Св.Йоаким и Анна”	В местността „Пчелина”		

ВКС 6.3

№ по ред	Места/местности, на които се провеждат традиционни сборове или религиозни обреди ГВКС 6.3	Отдел	Подотдел*	Посетители** (бр./год.)
1	край с.Зетьово	448	е	150
	край с.Зетьово	472	а	150

2	край с.Черна могила	371	п	180-200
3	край с.Тополица	614	ж	100-120
4	край с.Пирне	633	ж	100-120

№ по ред	ВКС 6.5 -Туристически маршрути	Отдел и подотдел*
1	Туристически маршрут "Ком-Емине"	1 а,б,г; 17 б; 41/1;42/3; 43/1; 44/1; 45/1; 46 д, е,з; 47 а; 207 м,л,и; 293 а,к; 295/5; 296/1,2; 329/2; 330/1; 331/1; 333/1; 334/1; 335/2; 336/п,2; 544/г,е,4,5; 545/б; 546 к; 547 в,з,м,н;
	ВКС 6.6. Тур.местности	
1	Лесопарк „Бяла река” - зона „Б.река” - зона „Тополица”	-542 д,е,ж,з,м,н,1,2,3; 543 е,о; 544ж,и,к; 545 а,ж,з,к,1,2,4,6; 546 а-л,1,2; 547 а-х,1,2,3; 548 а,1,2; 549 о; - 611 г,д,ж,к,м,н,ш,2-5; 612 а-е,1; 613 а-у,1-5,7,9; 614 а,д,е,ж,з,л,н,о-2,4,6,8,10,12,13,14
2	Лесопарк „Славеева река”	400 л-щ; в1-з1; к1,л1,н1; 1-14, 16

№ по ред	Заслони	Отдел	Подотдел*	Посетители** (бр./год.)
1	"Пишкин чешма"	14	а	45
2	"Корията"	110	г	200
3	Тополица	614	з	300
4	Карагеоргиево	626	л	250
5	Зетъово	630	а	150
6	Зетъово	472	а	350
7	Зайчар	532	б	

№ по ред	Спортни прояви - рали, мотокрос, маратони, ориентиране, ски бягане и др.	Отдел	Подотдел*	Посетители** (бр./год.)
4	"Казаните" – непосредствено до ГТДС в	400	г	2500

Заплахи за горите представляващи ВКС 6.

Нарушаване на естетическите и защитни характеристики на гората, промяна на ландшафта и облика на местностите, намаляване на възможностите за провеждане на традиционни обреди, културни прояви и туристически мероприятия .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

1. Стопанисването да се извършва съобразно режимите на обектите на недвижимото културно наследство(паметници на културата), определени в техните заповеди, когато има такива.

2. Препоръчително е в горите, определени като ВКС 6 да не се провеждат стопански мероприятия с изключения на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.
3. Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.) за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочно- постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. **Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др.).**
4. През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

1. Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период (консултации с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.).
2. Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди.
3. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.
4. Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал.